ANUL V. Nr. 9-10

VIAȚA ILUSTRATĂ

SEPT.-OCT. 1938

TOAMNA

DARURILE PĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Anul V Cluj, Sept.—Oct. 1938 Nr. 9—10

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

Trecut în reg special dela Trib. Cluj S. III, Nr. 114/1938. Bun de imprimat

SENSUL UNEI VIEȚI

de GRIGORE POPA

Numai vieața închinată unei mari pasiuni misionare se ridică la rangul pildelor edificatoare. Rosturile ei atunci sunt una cu temeiurile de existență ale comunității naționale din care crește. Pe această linie, vieața împlinită sub bolta unei misiuni comunitare devine expresia majoră a neamului. In cuprinsurile ei, mai ales, în momente decisive, se concentrează întreaga voință de putere a națiunii. Ea deține și fulgerile răzbunărilor, menite să repare nedreptăți de secole, și tâlcul victoriilor transformatoare de destin. O astfel de vieață aparține cu totul modului de a fi eroic. Și noi știm că eroii nu mor, ci trec în memoria popoarelor, care le asigură perenitatea, ridicându-i în raiul legendelor. Moartea lor fizică nu este decât răscumpărarea nemuririi lor. Căci eroii nu trec din vieață în moarte fără glas, ci în mit. Și mitul lor este vieața noastră!

Acest adevăr primește o aleasă confirmare prin moartea Mareșalului Alexandru Averescu, albit de ani și încărcat de glorie.

† Mareșalul Al. Averescu

De condiție modestă, vieața acestui om este o înlănțuire de eforturi sistematice în vederea deplinei legitimări la existență a puterilor creatoare ce zac în adâncurile anonime ale poporului. Fără titluri și prerogative de familie, Al. Averescu, cu ochii aninați de steaua neamului său încă din adolescența-i firavă și sfioasă, a cucerit cu trudă fiecare etapă a drumului său de glorii. Elev al școalei primare din Ismail, unde se naște la 9 Aprilie 1859, apoi al seminarului din aceeași localitate, de unde după un an pleacă la școala de arte și meserii din București, pe care o termină în anul 1876, peste tot s'a impus printr'o inteligență viguroasă, muncă și disciplină. In anul următor, 1877, cu prilejul izbucnirii răsboiului ruso-româno-turc, s'a înscris ca voluntar în armată. E semnificativ că Averescu își începe cariera militară cu participarea voluntară la războiul neatârnării. De-acum înainte, subofițer, ofițer, elev al școalei din Torino, atașat militar sau șef de stat major, general sau ministru, Averescu nu cunoaște alt drum decât drumul de mărire al neamului lui. Căci ochiul aprig al comandantului a vegheat la toate durerile de facere ale României contemporane. Nimeni n'a îngropat mai mulți nervi și mai multă energie la temeliile țării de azi. De aceea, nimănui nu i se potrivește mai bine ca generalului, căci un singur general am avut, titlul de ctitor al României de azi. Fără această ctitorie eroică, chiar dacă era să fim mari, nu ne-am fi învrednicit de laurii unei victorii, ce ne-a crescut în fața lumii și în proprii noștri ochi. Această victorie pe seama neamului, de care tineretul României Mari și-a aninat necontenit entuziasmul și credința în viitor, ne-a dat-o Comandantul dela Mărăști, prin geniul său tactic și prin vitejia aprigă a soldaților săi. Bătăliile anului 1917-1918 erau suficiente pentru a consacra definitiv intrarea triumfală în istorie a generalului. Isprăvile lui de atunci însă, care ne-au exaltat copilăria și ne-a eroizat tinerețea, nu erau decât urmările firești ale faptelor anterioare. Cel care participase la războiul independenței și la campania din Bulgaria a anu-

lui 1913, pe urma cărora se știe ce-am dobândit, la Mărăști nu era decât spre linia firească a destinului său. Ursitorile neamului nostru au voit însă ca destinul eroului să fie una cu destinul neamului. Această contopire s'a împlinit pe crestele de foc și de biruință ale Mărăștilor. De atuncea, din ceasul acelei miraculoase logodiri între faptele eroului și destinul neamului său, generalul Averescu a devenit expresia plenară a freneziei populare. Copilăria noastră a fost legănată de valurile acestui potop de entuziasm. Dela un capăt la altul al țării întregite, nu se vestea decât un nume, nu se credea decât într'o stea mântuitoare, steaua generalului Averescu. Mitul generalului, ca un suflu ce dă puteri și impune venerație, umplea toate cuprinsurile Daciei. El a izvorit din focul tranșeelor și creștea, ca o certitudine tutelară, în țara liberă și întregită. La vâlvătăile lui, ce umpluseră întreg văzduhul României Mari, se încălzeau nădejdile multor anonimi. Salvatorul din războiu trebuie să fie și mântuitorul din timp de pace. Și atunci, odată cu ieșirea generalului din armată, deodată cu creșterea celui mai mare mit politic al României contemporane, începe drama, cu accente de baladă întunecată, a eroului.

Tâlcul acestei drame este profund și dureros. Venit în fruntea țării printr'o masivă adeziune a ecumenicității naționale, ostașul, deprins cu asprimea, disciplina și spiritul de sacrificiu al eroului, a căzut victimă intrigăriilor și trădărilor politicastre. Deși instalase ordine în țara bântuită de anarhie, deși obținuse in 1926 recunoașterea Basarabiei din partea Italiei, atitudinea lui dârză și faptele lui politice, cu largi rezonanțe populare, n'au putut stăvili invidia căprăriilor politice, care, dincolo de satisfacerea intereselor imediate, n'aveau nimic sfânt. La aceasta se adaoga urîta poveste a trădărilor, sub a cărei piatră de moară geme sugrumată întreagă istoria politică a României contimporane. Ele n'au reușit însă să abată pe cel mai mare ostaș al războiului de întregire dela linia eroismului său, de o patetică simplitate. Fără capitulări, fără compromisuri, totdeauna călare pe destinul istoric al neamului, generalul și-a continuat, învăluit în aureola unei seninătăți clasice, drumul misiunii sale. Probabil și-a dat și dânsul seama, și nu fără amărăciunea unei fapte neîmplinite, că eroul a fost mai tare ca politicianul, că într'ânsul, comandantul de oștire, încărcat de glorie și recunoștință, a strivit înfăptuitorul politic. De aceea, poate, trăia în ultimul timp numai în legendă. Și moartea l-a surprins tot acolo, pe piedestalul de glorii al mitului său eroic.

Dacă vrem să facem din sabia mareșalului tâmpla tutelară a României de totdeauna, să întreținem cu pietate focul sacru al eroismului său, ce dă sens și valoare unei vieți închinate neamului.

A MURIT MAREȘALUL AVERESCU

de L. G. MUNTEANU

La două luni de zile abia după moartea Reginei Maria, doliul din nou îmbracă trupul națiunii române. Cerul a voit să cheme la sine curmând pe neașteptate firul unei bătrâneți senine, pe cel mai popular și iubit comandant de oaste al războiului mondial, pe Mareșalul Averescu. Pierderea este adânc simțită de tot românul conștient de excepționala valoare a celui dispărut. De trei decenii încoace personalitatea lui se impune ca factor dominant în viața noastră națională.

Descendent dintr'o modestă familie de ofițer basarabean, urcă scara treptelor ierarhice în armată, în viața politică pe propriile picioare. Plăpândul adolescent, absolvent al școalei de arte și meserii menit a deveni inginer, călăuzit de irezistibila putere a destinului, intră voluntar in armata română la izbucnirea războiului independenței. E adânc mâhnit când, pentru constituția lui șubredă, i se refuză încadrarea în trupele cari treceau Dunărea pentru a înscrie fapte de vitejie, cu răsunet în întreaga lume. In timp ce mulți poate il fericeau pentru posibilitatea de a rămânea în afară de pericol, el cerșește favorul de a sta față în față cu moartea. Sufletul lui mare depășește puterile lui corporale. Iar când plin de bucurie trece Dunărea, cine ar fi crezut că în soldatul Averescu trăește geniul militar al mareșalului de mai târziu. Singur căpitanul său Negel are cuvânt de laudă pentru punctualitatea și conștiențiozitatea ce-o depune în îndeplinirea misiunilor ce i se încredințează. Se întoarce din campania anilor 1877/78 un încărcat de laurii unui viteaz, dar cu gradul de sergent și cu hotărîrea firmă de a-și face din cariera militară un ideal. Cu firea-i timidă și mai mult meditativă, cu simțul datoriei până la jertfa de sine, acest ideal nu-l râvnește din ambiție, ci pe deplin conștient de aptitudinile sale, și de necesitățile neamului său chemat la viață liberă într'o țară liberă. Iși dă seama că se apropie vremea încercărilor mari, în cari fiecare bun român trebue să dea țării și neamului său, tot ce poate da. O clipă n'a desmințit de atunci încoace această râvnă

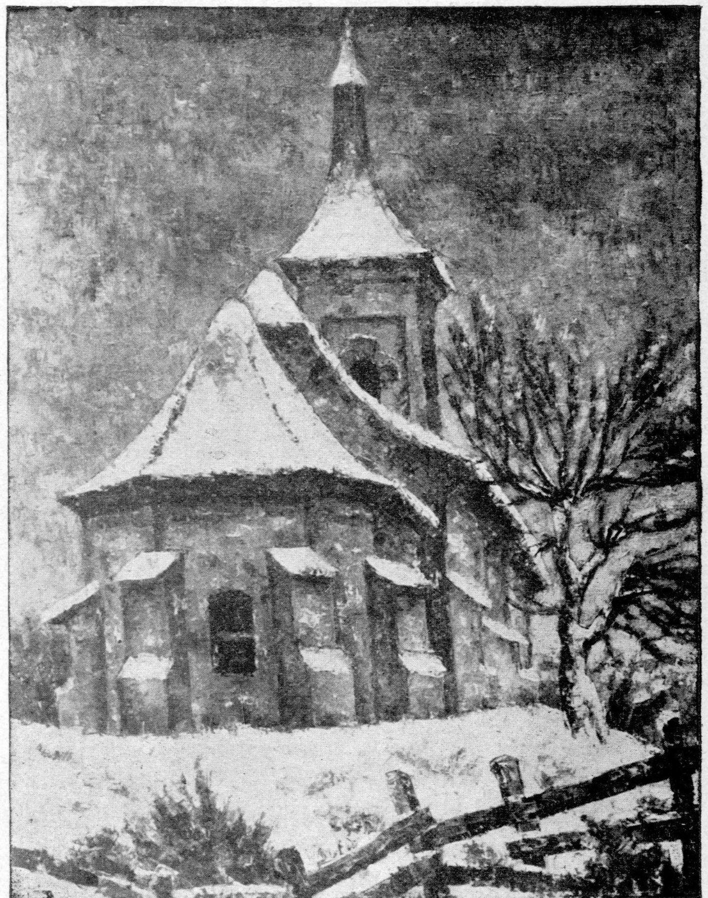
Rodin: Apărarea

curată şi serios premeditată. Cucereşte idealul muncind. Face cinste armatei, în şi afară de hotarele ţării. Obligă şi pe streini să-i recunoască geniul militar. Ca tinăr ofiţer al vestitei şcoale militare din Torino, pe care o absolvă în 1885 e clasat întâiul între atâţi colegi reprezentanţi ai tuturor armatelor europene. Era firesc ca înţeleptul făuritor al tinărului stat român, Regele Carol I, să vadă în laureatul dela Torino pe omul zilelor mari ce vor veni. Il ridică din anonimatul mulţimii, încredinţându-i cele mai dificile probleme militare şi politice. In anul de tristă amintire, 1907 primeşte cea mai grea misiune. De-o parte ţărănimea răsculată, de altă parte necesitatea liniştei şi ordinei interne, pentru a preîntâmpina complicaţii politice prin intervenţii armate din extern. Generalul Averescu, contrar unor acuze tendenţioase, restabileşte ordinea, cruţând pe cât era posibil orice vărsare de sânge de prisos. Se impunea nu prin cruzimea caracteristică înăbuşitorilor de revoluţii, ci prin renumele lui de bun soldat şi mare român. O ţară întreagă ştie că inima lui bate alături de a ţăranului care sufere vitregia unui sistem economic neomenos.

Din nou este în fruntea evenimentelor în cursul campaniei din Bulgaria. Planul lui de luptă, obligă armatele adversarilor la capitulare, fiind puse în situaţia de a nu rezista. Un războiu câştigat fără vărsare de sânge, iată cel mai mare titlu de glorie pentru un comandant.

Războiul de întregire îl găseşte în fruntea armatelor a II şi a III-a. E greu a înregistra toate succesele, cari l-au făcut să crească în faţa subalternilor, a ţării întregi ca un zeu din lumea miturilor. Un fapt de nimeni nu poate fi contestat, armata de sub comanda lui trece prin cele mai grele încercări. El este admirabilul organizator al celei mai tenace rezistenţe în faţa duşmanilor. El este acela, care pe pământul unde i se odihneşte azi trupul, care nu şi-a găsit odihnă în viaţă, a dovedit lumii cât de valoroasă este capacitatea ofensivă a armatei române, decimate de boale, după o retragere dureroasă în faţa unui duşman mult superior. Numele lui e pomenit cu evlavie pe întreg pământul locuit de români. Chipul lui atât de simpatic este familiar tuturor. El, animatorul şi iscusitul comandant, după încheierea păcii rămâne nădejdea unor zile mai bune pentru cei cari i-au urmat cu credinţă până la moarte.

Increderea şi nădejdea naţiunii îl cheamă la conducerea trebilor ţării. Şi de astă dată numele

Leon Viorescu: Bisericuţă în iarnă

lui se leagă de o faptă mare. Odată pentru totdeauna cu toată energia strivește în fașe comunismul, care se ridică amenințător în inima țării, speculând nemulțumirile, gata să destrame tot ce s'a realizat prin jertfe. Generalul Averescu, dă locul ce i se cuvine drapelului național, călcând în picioare drapelul roșu, care cu nerușinare începuse să se etaleze cu orice ocazie în fruntea convoiului de manifestanți.

Politica nu-l entuziasmează. Născut soldat, rămâne soldat până la sfârșitul vieții.

Națiunea recunoscătoare prin Regele său Carol al II-lea îi dă veteranului călit în ultimele trei războae bastonul de Mareșal. Este acesta numai un simbol al stimei și dragostei ce-i poartă. Această dragoste îl însoțește în mausoleul dela Mărăști. Mărăștii va rămânea un altar de închinare pentru națiune. La acest altar generațiile viitoare au datoria să-și plece genunchiul luând exemplu de vrednicie dela acela pe care istoria îl va aminti alături de regele întregitor de neam Ferdinand I.

Ca un drumeț tăcut și 'ntârziat

de EMIL ZEGREANU

Ca un drumeț tăcut și 'ntârziat
Revin la tine satul meu iubit.
Și sufletu-mi de-apururi întristat
A râs ca niciodată, fericit.

Trudit de praf, de ziduri și de carte,
Cu fruntea 'n sus bat drumul cunoscut,
Mă regăsesc sglobiu în orice parte
Cu tot ce m'a 'ncântat și m'a durut.

Pe banca din grădină, azi pustie,
Imi urmăresc pe ceruri steaua mea,
E-aproape 'n scăpătat și cine știe
Când va cădea ucisă 'n besna grea.

Acum, când umbra morții-mi dă târcoale,
Ași vrea, ca prin livezi cu ierburi moi
S'adorm ușor, nimeni să nu mă scoale,
Decât la judecata cea de-apoi.

Câmpia se scoală din somn

— Dlui V. Papilian —

de EMIL ZEGREANU

Câmpia se scoală din somn și cu o mână
Inlătură de pe ea pătura nopții de cărbune,
Și-o ascunde în lâna oilor din stână,
Și cheamă ciocârliile la rugăciune.

Casele-și deschid ochii de subt pălării de fum,
Cocoșii sparg tăcerea cu gâturile 'ntinse,
Dimineața se joacă cu soarele pe drum,
Ca un copil cu cercul, subt zările-aprinse.

Cerul pare o cupă răsturnată pe dealuri,
Vieața tresare pretutindeni, risipită,
Florile s'apleacă peste mal să-și spele fața'n valuri,
Și trupul gol al isvoarelor râde ca o ispită.

Cărările revarsă pe ogoare mii de pluguri,
Toată firea e un imn de veselie,
Lutul se urcă'n crengi și crește'n muguri.
Iar troița arde la răscruci, ca o flacără vie.

MÂNA TA

de AL. STRĂONEANU-BALAȘ

Mâna Ta e albă ca un vis de Mai,
Care-alint' o frunte arsă de furtune.
In lumina 'n care pururea-mi răsai
Mâna Ta e albă ca o rugăciune.

Tâna Ta e mică, mână de copil;
Știe doar ce-i jocul, știe să alinte,
Are frăgezimea florilor de-April
Mâna Ta curată, de copil cuminte.

Mâna Ta e roză ca un sbor divin
Și fior în preajma imnurilor mele,
Mâna Ta e albă, și e ca un crin
Tremurat în pacea nopților sub stele.

Mâna Ta e blond alint de catifea,
Flutur de petale, agitând — o mladă —
Și ași vrea să fie pururea a mea
Mâna Ta curată — albă, de zăpadă...

CÂNTEC DEPLIN

de AL. STRĂONEANU-BALAȘ

De zarea unui vis încununată
Și albă ca o rugă de copil,
Iubirea noastră e-o poiană fermecată
In care-și țese basmele April.

Dar uneori e-o caldă însetare
Din cupe răsturnate 'n nopți de Mai,
E-un imn înfiorat lângă altare
Și-i cizelată 'n piatră și emai.

Iubirea noastră-i o beție de lumină
Inchisă 'n cupa fiecărui crin
In serile târzii cu lună plină,
In nopțile de vrajă și senin;

In raza soarelui de dimineață
Și 'n freamătul de fie-ce minut
Iubirea noastră-i o beție de vieață
Inchisă 'n cupa 'ntâiului sărut...

UN GENIU MILITAR ȘI UN EROU NAȚIONAL

MAREȘALUL AVERESCU

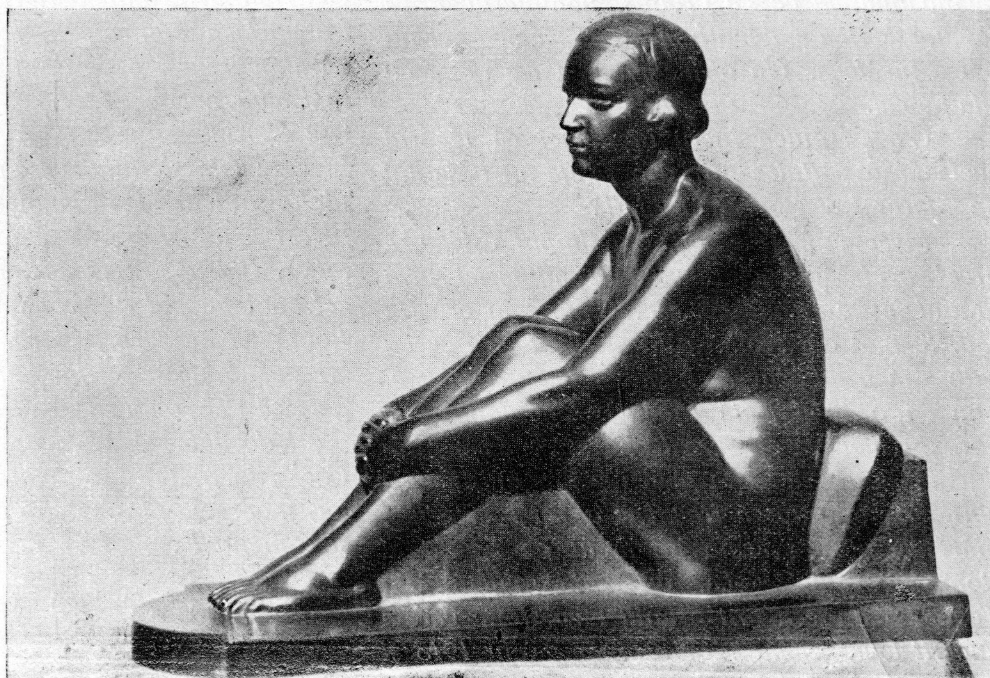
de GRIGORIE T. MARCU

Grigorescu: Dorobanțul

Abia s'au uscat lacrimile cu cari am petrecut pe drumul de veci pe Octavian Goga și plânsetul înăbușit al unei Țări întregi, care nu mai vrea să-și uite Impărăteasa mutată dela noi, încă n'a contenit, când o altă jale a așternut văl îndoliat de inconsolabile păreri de rău peste inimile noastre cernite. Intr'o seară de toamnă, Mareșalul Averescu s'a ridicat dela masa-i înconjurată de prieteni și a trecut într'o odaie alăturată. Câteva ceasuri mai târziu, Țara afla că marele Căpitan al răsboiului trecut, se pregătea să se întoarcă pe front – la ai săi. Crăiasa împlinirilor românești l-a chemat s'o urmeze. Și ostașul disciplinat de totdeauna i-a ascultat porunca. Așa a fost vrerea ei: să nu pășească singură în împărăția legendei, ci flancată de-un profet și de-un viteaz. Și când ne gândim că bunul Rege Ferdinand I, înainte cu zece ani, a fost urmat în mormânt de sfetnicul său cel mai de frunte, Ionel Brătianu, par'că ne vine să spunem că Neamul acesta a fost vrăjit să-și piardă cam deodată făuritorii.

Durerea unui popor care se desparte de titanii săi n'are decât un singur leac: hotărârea de-a le cinsti deapururi memoria și – cum zice Apostolul – de-a le urma credința (Evrei 13,7). Căci viața lor se gată, dar pilda vieții lor niciodată. Cinstirea celor cari și-au isprăvit cu mare laudă pământeasca lor curgere în trupul vieții acesteia, creștinismul a ridicat-o la rangul

Frederic Storck: In repaus

de cult, învestindu-l cu putere obligatorie pentru epigoni. Sfântul este eroul creștin. Eroul și geniul sunt sfinții națiunilor. Generațiile cari își neagă sau își uită precursorii iluștri, își neagă în chipul acesta însuși trecutul lor — și anume tocmai în momentele lui cele mai culminante. Ca atare, ele n'au dreptul la atențiunile istoriei.

Mareșalul Alexandru Averescu este erou și geniu totdeodată. Geniu militar și erou național.

Povestea vieții lui deschide aripi vulturești peste domnia a trei regi. La celălalt capăt al ei, această poveste nu făgăduia nimic din splendorile biruințelor pe cari cronicarul de mai târziu abia va răsbi să le toarcă din condeiu de multe ce-au fost. Singurul moment semnificativ al începutului vieții sale a fost anul nașterii eroului, care se nimerise să fie tocmai sorocul unirii celei mici (1859). Și încă ceva: sărăcia lucie care biciuia copilăria odraslelor văduvei ismailitene. Șapte frați de-ai lui s'au isbăvit dupăolaltă, secerați de-o boală cumplită. Pe el, cel rămas, pe Alexandru, l'au dat la seminarul din Ismail. A stat doar un an acolo, căci inima lui îl mâna în altă parte, pe drumul ce i-a fost rânduit de sus: voia să se facă militar.

Ocazia de-și îndeplini vrerea i s'a ivit curând. In 1877, România mică se năpustise peste Dunăre să-și cucerească neatârnarea cu sabia'n mână. Tânărul Alexandru Averescu se declară gata să dee și el o mână de ajutor. Norocul însă nu-i surâdea deloc. In fața redutei fantomă dela Grivița, era cât pe-aci să-și piardă viața. Turcii i-au atacat pe-ai noștri prin surprindere. In învălmășala ce s'a produs, voluntarul Averescu, istovit de neodihnă și de slăbiciune, nu putea încăleca. Un ofițer sdravăn l-a urcat cu sila pe cal.

Cine-și putea închipui atunci că tânărul acela firav și liniar purta în ranița lui bastonul de Mareșal al României Mari?

Mareșalul Averescu, din simplu oștean, a urcat la treapta culminantă a milităriei prin grăuntele de geniu pe care-l purta în creerul său. Și mai cu seamă prin stăruința dârză cu care și-a fructificat eminentele însușiri native. Om de o inteligență invers proporțională cu aproximativa sa vigoare trupească — de-o inteligență în care credea — el ne-a agonisit atâta cinste pe oriunde a trecut și a scris cele mai mărețe fapte de arme pe arcul de triumf al României rotunde. La Academia militară din Torino — unde a fost primul elev străin care a cucerit locul întâiu — în campania din 1913 și apoi în uriașa învălmășală din care trupul frânt în două al Țării noastre dragi a ieșit tămăduit pentru totdeauna, calculele sale de perfect tactician n'au dat niciodată greș.

La Mărăști și în alte părți, cu o armată a cărei muniție era doar credința în Dumnezeul dreptății și o încredere oarbă în comandantul ei, Generalul Averescu a dat o lovitură de moarte desfrânatului orgoliu prusac. Cei mai buni ostași ai lumii au fost scoși din cuiburile lor de oțel și puși pe fugă de uraganul deslănțuit de el.

Invidia a mușcat sălbatic din cariera-i strălucită. Nu-i nimic. Ea nu l-a micșorat deloc. Dimpotrivă. E doar atât de cunoscut dictonul: A invidia pe cineva, însemnează a-i recunoaște meritele — fără vrere?

După răsboiu, soldații întorși din tranșee au creiat în jurul numelui comandantului lor o aureolă de mit. Entuziasmul acesta a durat puțin. Steaua lui a pălit curând. Așa a vrut ingratitudinea oamenilor.

Politicianismul pătimaș i-a întunecat măritu-i nume cu un strat de pâclă cleioasă... Eroul e bun doar pe front. In vreme de pace, un caracter de vânjoșia Generalului Averescu putea să fie altfel decât cel puțin incomod? Dar unde-i scris că trebue să scape careva dintre uriașii Neamului de rigorile implacabilei „legi" a străzii, care vrea sfâșierea cu orice preț a prestigiului ce și l-au agonisit prin faptele lor incomparabile?

Restaurația l-a așezat pe bravul comandant la locul ce i se cuvenea. In clipa în care Majestatea Se Regele Carol II a pus în mâinile Generalului primul baston de Mareșal pe care l-a purtat vreun român, Țara a deslușit din împărătescul gest o lecție prea elocventă ca să mai aibă nevoe de vre-o tâlcuire: aşa se cinstesc eroii!

In fața sicriului care purta osemintele geniului militar al României, toată suflarea și-a plecat genunchii și și-a descuiat isvorul lacrimilor. Câteva perechi de umeri vânjoși au așezat apoi pe pat de tun un capitol din istoria României moderne, în vremece duhurile eroilor dela Mărăști se aliniau pe câmpiile morții, gata să dee onorul Generalului care neputând muri deodată cu ei, a vrut să moară ca și ei. Căci „un mareșal care are conștiința galoanelor, moare în picioare, după cum în picioare a și comandat".

LEGĂTURI CARI ELIBEREAZĂ

NAŢIUNEA

de ION GORON

Port românesc

Intr'o ţară ca a noastră, locuită de un popor în viaţa şi istoria căruia credinţa religioasă şi exteriorizarea ei în actele de cult, în atitudinea morală, în artă, în cultură, în politică, au avut un rol atât de hotăritor – nu e de mirare, dacă deodată cu punerea ideii naţionale pe primul plan al preocupărilor obşteşti, se pune – stăruitor – şi problema raportului între creştinism şi naţionalism.

Gânditori de reală valoare, şi în aceeaşi vreme buni naţionalişti, au afirmat, că naţionalismul privit prin prisma ortodoxiei e o cădere în păcat. Impărţeşte omenirea în loc să o unească; pune hotar iubirii creştine.

Afirmaţiunea aceasta e valabilă şi adevărată numai pe plan metafizic, în sensul, că naţionalismul e fenomen însoţitor al omului păcătos în luptă cu păcatul; n'a fost cunoscut înainte de căderea în păcat a protopărinţilor şi nu va fi cunoscut în lumea desăvârşirii ce se va realiza după obşteasca înviere. Dar pentru omul vieţuitor în timpul istoric, dela Adam cel isgonit din rai până la Hristos şi dela Hristos până în ziua celei de a doua veniri, pentru omul de sub stăpânirea păcatului şi în luptă cu păcatul, naţionalismul – iubirea neamului din care face parte – nu e păcat, ci sfânt adăpost al virtuţii, dumnezeească unealtă împotriva păcatului, un semn vădit, o modalitate a harului prin care Dumnezeu cârmueşte lumea.

In ziua popogirii Duhului sfânt mulţimei adunate din toate părţile lumii, din toate neamurile pământului, cei chemaţi să-L vestească pe Mântuitorul s'au adresat în toate limbile popoarelor ce se găseau atunci în Ierusalim. „Parţi şi Mezi şi Elamiţi şi cei sălăşluiţi în Mesopotamia, în Iudea şi în Capadochia, în Pont şi în Asia, în Frigia şi în Pamfilia, în Egipt şi în părţile Libiei cea de lângă Cirene şi oaspeţi veniţi din Roma, Iudei şi prozeliţi, Cretani şi Arabi, îi auzim pe ei vorbind intr'ale noastre limbi despre faptele mărite ale lui Dumnezeu," (Fapte 2-9-11.)

Biserica lui Hristos, care a luat fiinţă în ziua aceea, are la temelia ei respectul naţionalismului.

Boris Caragea: Joc Dobrogean

Lucrul acesta il dovedeşte şi firea noastră. Nu există om normal, care să nu se simtă legat, cu nenumărate legături, de neamul din care face parte. Iubirea de neam, naţionalismul, e deci o trebuinţă a firii omeneşti. Şi aceasta e din voinţa lui Dumnezeu, căci aşa ne asigură Apost. Pavel: cei ce nu au lege, din fire fac ale legii. Dumnezeu n'a scris legea Lui numai pe table de piatră şi în cărţi inspirate; nemărginita Lui bunătate a mai scris-o şi în mădulările oamenilor. Toate pornirile noastre instinctive au menirea de a ne face firească, plăcută, îndeplinirea voinţei lui Dumnezeu. Instinctele sunt tot atâtea forţe sufleteşti menite să ne ajute pe calea croită nouă de Dumnezeu în scurta crecere prin lumea aceasta.

Dar viaţa omului nu e pur instinctivă; pentru om instinctele nu sunt o călăuză fără greş. Omul poate abate instinctele lui dela scopul lor firesc, pervertindu-le. Dumnezeu a voit ca omul să fie responzabil de faptele lui; deaceea nu l-a lăsat numai în grija instinctelor, ci i-a dat – drept criteriu al vieţii – legea pozitivă. Legea pozitivă a lui Dumnezeu e călăuza fără greş al omului în viaţa pământească, ea are menirea să îndrume, să controleze instinctele. Prin aceasta am răspuns şi la întrebarea, care e raportul dintre creştinism şi naţionalism? Creştinismul controlează, îndrumă, însănătoşeşte, nobilitează naţionalismul. Ceştinismul preface naţionalismul din egoism în generozitate, din pornire instinctivă în forţă morală pusă în slujba unor idealuri desprinse din lumea veciniciei.

Găina: Intoarcere dela târgul fetelor

Numai naţionalismele puse în slujba unor idealuri religioase, conştii de mesianismul lor, au putut rezista puterii măcinătoare a vremii, au putut crea în diferite domenii astfel de lucruri, încât să fie folositoare omenirii întregi.

Fără controlul creştinismului naţionalismul e cel mai mare duşman al păcii şi bunei înţelegeri între oameni. Se pune în slujba bestiei din om, nu a omului însuşi; devine egoist, exclusivist, agresiv, intolerant, sălbatic. Cine ar putea ignora nenumăratele rele, pe cari le-a adus omenirii acest fel de naţionalism?

Prin creştinism însă naţionalismul devine cel mai important, cel mai rodnic factor al vieţii omeneşti. Omul trăeşte prin naţiune, umanitatea trăeşte prin naţiuni.

Naţiunea nu e numai o realitate biologică, ci e – şi aceasta e marea ei importanţă – o realitate etic-culturală, e unitate spirituată, e comunitate de iubire şi de destin. Naţiunea e depozit de comori sufleteşti, culturale, artistice, filosofice, etice, religioase. Aceste comori sunt fructul strădaniei generaţiunilor, cari s'au perindat prin viaţa pământească, sunt dovada idealurilor în slujba cărora au stat şi a dragostei care i-a încălzit. Sunt moştenirea lor pe seama generaţiunilor ce le urmează. Individul singuratic nu are să mulţumească naţiunei numai fiinţa lui biologică; deodată cu viaţa, mai primeşte un mediu uman, care-l iubeşte şi-l sprijineşte, o limbă, în care îşi poate exprima gândurile, simţirile şi voinţa, o comoară de bunuri culturale şi materiale, cari îi vor uşura în mare măsură cei dintâi paşi în munca de creaţie. Naţiunea pune nenumărate arme la dispoziţia omului intrat în lume; învăluindu-l într'o atmosferă de iubire îi înmulţeşte curajul în faţa greutăţilor, şi îmbiindu-i rezultatul ostenelilor din trecut, îl dispensează de a începe munca progresului dela capăt. Naţiunea îl disciplinează pe om, îi dă un rost, o putinţă să-şi utilizeze vocaţia, îi acordă drepturi şi îi impune datorii, îi arată idealuri, cu un cuvânt: îl transformă în fiinţă morală.

Dar naţiunea nu poate trăi decât prin indivizii cari o constitue. Eforturile indivizilor singuratici înmulţesc comorile unei naţiuni. Aceste eforturi individuale se manifestează pe diferite terenuri

de activitate, oamenii fiind înzestrați cu diferite aptitudini. Prin națiune indivizii singuratici se completează unii pe alții, munca fiecăruia devenind utilă pentru toți. E o minunată integrare de forțe, menită să asigure frumusețea vieții.

Ceeace sunt indivizii singuratici pentru națiune, sunt națiunile pentru umanitate. Intocmai cași indivizii singuratici, diferitele națiuni sunt înzestrate cu diferite aptitudini. Grecii au realizat lucruri nepieritoare în gândirea abstractă, Romanii în materie de drept. Francezii sunt raționaliști, Englezii empirici, Rușii mistici, Germanii metodici. Câte națiuni, tot atâtea varietăți ale frumuseții spirituale infinite, tot atâtea centre de cristalizare ale aspirațiunilor omenești. Dar creațiile fiecărei națiuni constitue un bun al omenirii întregi. Această minunată orânduire a bunătății lui Dumnezeu, prin împărțirea câmpului de muncă, pune la dispoziția fiecărui om tot ce a realizat omenirea. Bogății infinite, comori inepuizabile pune astfel Părintele ceresc la dispoziția fiilor săi iubiți.

Națiunea și naționalismul e deci între orânduirile dumnezeești de conservare a lumii și de cârmuire a ei spre perfecțiunea morală. Dar acest scop nobil al perfecțiunii morale naționalismul nu-l poate găsi în el însuși. Numai legea pozitivă a lui Dumnezeu, creștinismul, i-l poate împrumuta. Națiunea e o binefacere a omului și a omenirii în măsura în care urmărește idealuri creștine și e eficace prin virtuțile creștine ale fiilor ei.

Catedrala din Sighișoara

Aurel Ciupe: Flori

Aud cum mor cântări în mine

de I. V. SPIRIDON

Aud cântările din mine
Cum mor, fărâmă cu fărâmă
Și cum virgine lumi de liniști
Din temelie se dărâmă.

De sufletu-mi — un lac Vitezda —
Ce înger a trecut aproape
Ca milostiv, — sau crud, — cu-aripa-i
Să tulbure tăcute ape?

Sau care demon isvorât-a
Din negrul nopții ca păcatul
In locul glumelor din strune
Să-mi acordeze-ascuns oftatul?

Aud cântările din mine
Cum gem strivite de-o privire,
Pe când, din rouă 'nsângerată,
Mărgele ochi-mi prind să 'nșire.

Cum ar putea creşte poporul român?

de Docent Dr. CONST. STANCA

IV.

Problema natalităţii în raport cu situaţia materială şi culturală a locuitorilor.

Să vedem care este raportul între *natalitate şi situaţia materială şi culturală a locuitorilor.*

Numărul naşterilor nu este în raport direct cu starea materială a părinţilor. Statistica lui *Bertillon* arată cu cifre la 1000 femei căsătorite, situaţia din trei oraşe mari ale Europei:

	Berlin:	Viena:	Paris:
Foarte bogate:	122 ‰	71 ‰	69.1‰
Bogate:	146.4 „	107 „	93.9 „
Foarte bine situate:	177.7 „	153 „	98.7 „
Bine situate:	195.4 „	155 „	111.2 „
Sărace:	206 „	164 „	128.9 „
Foarte sărace:	221.7 „	200 „	140.4 „

Contemplând datele acestea vedem o situaţie inversată a natalităţii: In Paris femeile *foarte bogate* au 69 copii la mie, până când cele sărace şi cele foarte sărace laolaltă 269.3‰. Deci femeile bogate au de patru ori mai puţini copii decât cele sărace, deşi condiţiile de educaţie şi de traiu sunt incomparabil mai bine asigurate la categoria femeilor bogate. La Viena naşterile femeilor *foarte bogate* sunt reprezentate cu 71‰ faţă de 364‰ la categoria femeilor sărace, iar în Berlin cu 122‰ cele foarte bogate faţă de 427.7‰ cele sărace şi foarte sărace. Acelaş raport de 1:4, resp. 1:5 între femeile bogate şi sărace de pretutindeni. Să nu credem că la noi e altfel. Şi la noi populaţia mai înstărită are o natalitate mult mai scăzută decât populaţia săracă. Exemplul cel mai dureros în privinţa aceasta ni-l oferă Banatul. După cercetările la faţa locului a d-lui *Dr. Râmneanţiu*, natalitatea în acest colţ de ţară se prezintă astfel:

La populaţia cu stare materială *bună* sunt 11.7‰ naşteri faţă de populaţia cu stare *rea* materială cu 19.6‰ naşteri, când în altă parte a ţării natalitatea a ajuns cifra de 39‰.

Iată cum clasa ţăranilor bănăţeni înstăriţi îşi dispreţuiesc virtutea perpetuării familiei, în schimbul unui trai uşor. Bănăţeanul are o situaţie materială mult mai bună decât ardeleanul, olteanul sau ţăranul din celelalte regiuni ale României întregite, totuşi el se fereşte să aibă copii, căci el poartă o *mare grijă a zilei de mâine.* De aceea femeile din Banat fug de copii.

Iată un exemplu, care ne întristează adânc, fiind vorba de fraţi de-ai noştri pe cari îi iubim şi la care ţinem atât de mult: In *Lipova* din Banat, în 1924 au fost 44 naşteri faţă de 99 morţi, deci cu 55 cazuri de moarte mai mult decât ale naşterilor, cifra aceasta se menţine şi în anii următori, încât în 1925 găsim abia 40 naşteri la 84 morţi, ca în 1935 să găsim abia 15.7‰ naşteri şi 23‰ cazuri mortale. „Lăsată în seama ei, Lipova va ajunge un mare cimitir" — a spus-o un demograf, cu toată durerea unui suflet de adevărat român!

Durerea pe care ne-o lasă în sufletul nostru constatarea aceasta, mai mult decât tristă, nu ne poate opri să nu punem o firească întrebare: de ce nu s'au sesizat de starea aceasta ruşinoasă la timpul său factorii competenţi, cari ar fi putut remedia răul din rădăcină prin mijloacele cari le stăteau la îndemână? Un control poliţienesc pe la locuinţa moaşelor, o supraveghere atentă a activităţii lor, ar fi adus descoperiri revelatoare în privinţa acestei jalnice situaţii.

Mulţi dintre cetitori cunosc de altfel starea deplorabilă în care se află sub raportul natalităţii toată întinderea Banatului, o atât de bogată şi frumoasă regiune a ţării. Cauzele cari contribuie la rărirea neamului nostru în acest colţ de ţară, sunt: *lipsa de credinţă* şi *materialismul,* apoi *începerea vieţii conjugale la o vârstă precoce;* în medie generală, în satele din Banat, fetele încep o viaţă conjugală între 15-17 ani, dar nu sunt rare cazurile când o încep şi mai curând. Aceasta le determină să întrerupă şcoala şi să rămână acasă cu o instrucţie primară incomplectă. Vârsta precoce dela începutul vieţii conjugale şi consecinţele ei, au înmulţit în Banat proporţia concubinajelor, ceeace se vede din comparaţia între numărul copiilor nelegitimi născuţi în Transilvania şi în Banat. Astfel *în Banat* proporţia nelegitimilor este de 20%, până când *în Transilvania* abia de 10.3%, ceeace ne spune, că în Banat tot al 5-lea copil se naşte nelegitim, iar în Transilvania tot al 10-lea.

Inmulţirea concubinajelor produc modificări în viaţa femeilor, determinându-le să-şi reducă fertilitatea mai des decât cele căsătorite.

Natalitatea în acest ţinut mai este compromisă şi prin *căsătoriile de probă.* Aci chiar părinţii intervin în prohibirea sarcinei, pentruca fetele lor să nu-şi piardă valoarea!

Luxul a contribuit mult la limitarea fertilităţii. La toate neamurile femeia luxoasă având întotdeauna o mare oroare şi groază de timpul lung

al gravidității, caută să se sustragă obligațiunilor suverane impuse de natură.

Toate aceste constatări, trezesc în noi un mare semn de întrebare și cu drept cuvânt, căci viața economică la sate, schimbată după marele război eliberator, prin admirabila reformă agrară, ar putea admite țăranilor noștri să realizeze în viața lor cel puțin minimul indispensabil al postulatelor de ordin biologic și higienic. Cunoscând rezervele de energie a țărănimei noastre, putem afirma, că răul se poate lecui.

Unul dintre factorii mai importanți pentru asigurarea sănătății țăranului și a familiei sale este *alimentația;* aceasta la țară este aproape întotdeauna insuficientă, irațională și unilaterală. In raport cu munca fizică pe care o depun țăranii subalimentați, sunt puși într'o situație de inferioritate organică față cu diferitele infecțiuni și îndeosebi față de tuberculoză. In special alimentația copiilor mici, între un an și doi ani este executată în condițiile cele mai defectuoase și constitue una dintre principalele cauze ale mortalității infantile (enterite, disenterie, dispepsii, etc.). Cercetările întreprinse la țară arată, că alimentația țăranului nostru, începând dela mijlocul lui Noemvrie și până la Paști conține foarte puține vitamine. Cam dela Paști încep apoi verdețurile vitaminoase: loboda, macrișul, ceapa, urzicele, ridichii, usturoiul, spanacul, etc.; în timpul verei și al toamnei nevoia de vitamine este satisfăcută prin zarzavaturile cu foi verzi și prin varietatea mare de fructe proaspete. In schimb în principalul aliment, în făina de porumb, lipsesc toate vitaminele; mămăliga nu conține vitamine, spre deosebire de pâinea integrală de grâu, care conține vitamina B și ceea de secară sau orz, care conține afară de vitamina B, și vitamina A. Fasolea cuprinde numai urme de vitamină B, pe când lintea și mazerea, cari la noi se consumă mai puțin, cuprind cantități considerabile de vitamină A și B. Uleiul din floarea soarelui nu conține vitamine. Cartofii conțin trei categorii de vitamine: A, B și C. Fructele proaspete posed vitamină A și B. Varza proaspătă este o sursă importantă de vitamine, dar varza murată pierde o mare parte din ele. *Borșul prin vitaminele sale are o valoare mare alimentară*, mai mare decât a legumelor. Ouăle, carnea și laptele deasemeni conțin vitamine în cantități mari.

Zahărul, care este un aliment de prima necesitate, la pătura țărănească să consumă în cantități cu totul insuficiente; valoarea lui nutritivă este foarte mare: de două ori mai mare decât a pâinei, de trei ori mai mare decât a cărnii, de 10 ori ca a laptelui și de 12 ori mai mare decât a legumelor. In virtutea acestei proprietăți, zahărul ar trebui să formeze un aliment important. Fiind însă la noi prea scump, poporul mai bine să lipsește de el, lăsând ca organismul să se lupte cum va ști ca să-și extragă cantitățile necesare celulelor, din celelalte alimente. Deși avem o cultură întinsă de sfecle, totuși la noi zahărul e mai scump decât oriunde; la noi 1 kgr. zahăr costă 34 lei, când în Cehoslovacia e numai 20 lei, iar în Franța abia 15 lei. Din cauza prețului urcat, la noi abia cade pe un cap de locuitor pe an 5 kg., când în Bulgaria se consumă de persoană 8 kg., în Germania 26, Franța 27, Olanda 32 și Danemarca 51 kg.

Când știm, că zahărul ca aliment contribuie la asigurarea unei ideale funcțiuni a sistemului celular a tuturor țesuturilor, în special al ficatului și a muschilor, că ridică resistența organismului față de boalele infecțioase, contagioase sau organice, încât prin aceasta contribuie în măsură mare la păstrarea neștirbită a funcțiunilor tuturor organelor de importanță vitală, ceeace aduce după sine prelungirea considerabilă a vieții, suntem datori ca să cerem forurilor competente să deschidă drumul cât mai curând pentru ca și poporul sărac să poată ajunge, cu un ceas mai de vreme, la acest aliment de-o importanță cardinală. Și cred că se poate ajunge scopul cu niţică bunăvoință și energie. Cunoscând importanța acestui aliment și articol de prima necesitate, statul, pe de-oparte, să reducă impozitele acestui articol, iar pe de altă parte, fabricile să se mulțumească cu un câștig mai mic decât azi, când după fiecare kg. le rămân net 12-14 lei, ceeace face la 11.000 vagoane, ce să consumă *anual*, 1 miliard 350 milioane lei! Iată pacostea care se resfrânge asupra poporului nostru din „capriciul" cartelului unui singur *articol de hrană,* care este zahărul.

Noroc că acolo unde poporul nu poate să-și procure acest valoros aliment, el întrebuințează *mierea de albine,* care conține, pe lângă cantitatea mare de zahăr și diferite vitamine, deci ar fi un aliment foarte potrivit, durere însă că se consumă în cantități prea mici, am putea spune insuficiente.

Alimentându-ne cu miere, organismul nostru economisește multe energii, căci ea conține 79% zahăr. Aparatul digestiv – intestinul subțire și cel gros – o dă mai departe circulației sanghine, respectiv ficatului fără ca să mai fie nevoie de-a o prelucra, ca la alte soiuri de zahăr.

Punând la o parte considerentele de mai sus, pe cari numai o mână tare le-ar putea resolvi pe placul nostru al medicilor, totuși poporul dela țară

ar putea să-şi aranjeze modul de alimentaţie, în raport cu necesităţile organismului, învăţând dela orăşeni, cari au o masă mai substanţială şi mai orânduită. Până azi, după cele expuse mai sus, putem considera alimentaţia ţăranului nostru ca *insuficientă* şi *nefiziologică*. In special consumul de mămăligă pune pe ţăranul nostru în inferioritate în ceeace priveşte longevitatea faţă de ţăranul bulgar şi sârb.

Un capitol dureros în chestiunea alimentării ţăranilor noştri, îl formează şi lipsa celor mai elementare cunoştinţe de pregătirea bucatelor, pe care o dovedesc femeile din anumite regiuni ale ţării. Cu toate că ţăranii au toate materiile prime, din cari ar putea face mâncări substanţiale, alimentaţia întreagă este redusă la mălaiu, mămăligă, pâine, varză murată, fasole şi lapte, fără nici o variaţie şi adeseori fără nici un gust. Cât de mult ar putea ajuta în această direcţie iniţiativa particulară şi multele reuniuni şi societăţi femenine, cari îmbrăţişează toate problemele mari ale vieţii naţionale! De ce nu ar putea doamnele noastre să se deplaseze pe la sate în zilele frumoase de sărbători şi adunând în jurul lor sătencele, să le arate cum se pot pregăti mâncări bune, gustoase şi substanţiale din alimentele ce le au ele?!

Rolul medicilor noştri la ţară ar fi ca să lumineze poporul şi în privinţa modului sănătos de a-se alimenta, pentru a putea astfel urca cu o treaptă mai sus şi la ţăranul nostru standardul de viaţă, factor atât de important pentru evoluţia biologică progresivă a unui popor.

In capitolul ce va urma vom arăta rostul *asistenței sociale*, ca factor de redresare socială, sanitară şi morală a ţării noastre.

Cad frunzele toamnei...

de I. V. SPIRIDON

Cad frunzele toamnei, ușor legănate,
Pe aripi de vânturi agonic dansând,
Cad frunzele toamnei bolnave, pe rând,
Cu lacrimi de boltă pe-ogoare uscate
Și lacrimi de suflet – amare – pe gând.

Cad palide frunze, cad frunze de toamnă
Din rochia verii fâșii destrămând,
Cad trist și ne află lumini desgropând,
Uitând toți că frunza ce cade ne 'nseamnă
Scadența Tăcerii c'un an mai curând...

ITINERAR

de AL. STRĂONEANU-BALAȘ

Mi-i dragă dimineață când mi te-aduce 'n cale
Cu zările luminii încununând în prag
Un câmp cu flori și fluturi care ne poartă-agale
Spre ceea ce privirea-mi cuprinde tot mai drag.

Și-apoi trecând alături sub arcuri de verdeață,
Ascult uimit izvorul, și încă tot 'l-ascult;
In toate-i primăvară, lumină și vieată
Dar decât toate, dragă, Tu îmi ești mai mult.

Mi-i dragă 'nrourarea 'nverzitelor poene
Și ciripitul vesel de păsări în zăvoi,
Dar și mai drag îmi este să văd că-și pleac' alene
Copacii în livadă frunzișul peste noi.

Că toți ne sunt prieteni și 'n jur e numai soare;
Iar când anină ramuri în calea mea și-a Ta,
Imi par întotdeauna ca mâini ocrotitoare
Ce ni s'apleacă 'n cale spre-a binecuvânta.

Și cerul ce s'oglindă în fund de ape clare
Mi-i drag de tot seninul ce ni-l revarsă 'n căi,
Privirile-mi, de Tine, sunt numai încântare
Și decât toate 'n lume mai dragi mi's ochii Tăi.

Și farmecul acesta de vremuri ni-i cunună
Și-această 'ncununare o rază nu-și pierdu,
Mi-i dragă și deplină vieața împreună,
Mi-i dragă 'n tot vieața, fiindcă 'n tot ești Tu!

UNUI PORTRET

de ZOE RIPIANU

Din tot ce-ai fost odată mi-a mai rămas acum
Un chip pălit de vreme pe-un învechit album
Zâmbea lumina lumii în ochiul tău umbrit,
Putut-a oare firea să uite c'ai trăit?

Din zbuciumata lume ce'n inimă târesc,
Noian de veșteji umbre și visuri ce mijesc,
Icoane irosite în truda de pe drum,
Dar resfirate 'n suflet ca floarea în parfum.

Te chem arar smerită dar zile multe-au pus
Un văl urzit în taină pe chipul tău apus.
Confuz mi-apare forma-ți. Eu te-am putut uita?...
Și totuși cutez astăzi să cred că m'ai ierta?

Din sfera ta de pace vei fi văzut de mult
Că nu puteam atuncia în glasul tău s'ascult
Cel tremurat de aripi al vecinicului cânt
Ce-l poartă printre lacrămi Frumosul pe pământ.

Simțirea mea săracă cucernic n'a pătruns
Cel zâmbet de lumină în ochiul tău ascuns
Și 'n vreme ce conturu-ți se pierde în trecut
Ce-a fost în tine vecinic abea mi-a apărut...

MUNCĂ ŞI ÎNFĂPTUIRE ROMÂNEASCĂ

Observatorul Astronomic din Cluj

de AL. ST.-B.

D. Prof. Gh. Bratu

Potrivit cerinţelor vremii, ca o afirmare a românismului în toate ramurile de activitate, aici, în capitala Ardealului românesc, între primele institute care au luat fiinţă în preajma Universităţii româneşti a Daciei Superioare, – s'au pus bazele Observatorului astronomic din Cluj.

Aşezat într'o poziţie cum nu se poate mai bine aleasă scopului pentru care a fost creiat, pe un mic platou, spre Feleac, de unde se poate deschide câte o fereastră spre ori care colţ de cer, acest institut-anexă al Universităţii din Cluj – laborator al infinitului mare – înplineşte cu drept cuvânt, misiunea de altar al ştiinţei.

Am spus altar al ştiinţei, deplin înţeleşi că acest termen e cu totul propriu practicelor de cunoaştere a cerului.

Rămâi aici, în faţa oglindei magice a telescopului extaziat de acea armonie care stăpâneşte şi conduce în infinitul mare, şi prin acea fereastră deschisă către realităţile armonice ale cerului te găseşti parcă şi mai aproape de Dumnezeu.

A contempla cerul în ori care din zilele şi nopţile senine ale anului, aceasta e obiect al poeziei. Dar privit în oglinda minunată a telescopului, cu mult mai de-aproape şi real, întrece cadrele poeziei şi contemplarea aceasta, în reculegere, e obiect de pioasă închinare înaintea Atotţiitorului.

Omul prezentului şi, desigur, şi al viitorului, poate fi şi mai evlavios, cunoscând mai de-aproape tainele Universului. Sunt într'acestea, legi nestrămutate, care conduc, cu exactitate *numai cerească* milioanele şi miliardele de stele, sori şi planete pe căile veşnice ale albastrului infinit – această frumoasă şi dumnezeiască boltă cu flori de aur – aşa cum o vedem noi, profanii.

Dar e cu mult mai mult de atât.

Sub cupola Equatorialului e ca un altar al cunoaşterii. Se măsoară, se calculează, se descopere. Şi nu e o muncă uşoară, aceasta. Măsurătorile în spaţiu şi în timp se fac cu milioane şi cu veacuri:

„... La steaua care-a răsărit.
E-o cale atât de lungă..."

Că mii şi milioane de ani au trebuit ca lumina stelei să parcurgă milioanele de kilometri, până să ajungă la noi, pe pământ.

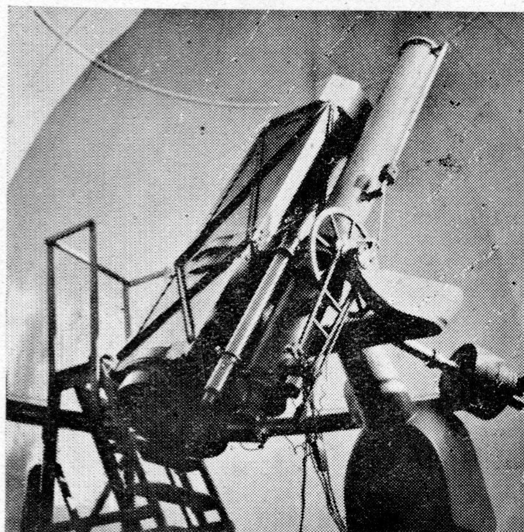
De aceea poate, pe noi, simpli muritori mişunând pe una – ori care – din astrele cerului, nici nu ne preocupă atât, toate acestea.

* * *

Observatorul astronomic din Cluj a fost creiat ca o cerinţă a ştiinţei româneşti, pentru ramura matematică-astronomie a Facultăţii de Ştiinţe din Cluj.

Bazele acestui institut au fost puse în anul 1922, la câţiva ani numai după deschiderea Universităţii româneşti a Daciei Superioare.

Acest institut de cercetări ştiinţifice, aşa cum se vede astăzi este rezultatul străduinţelor actualului director şi poate fi socotit în întregime, aproape, opera sa. Pentru că, cu o întrerupere de numai câţiva ani, în care timp Dsa, folosind pri-

Aparatul „equatorial"

lejul unor concedii de studii, a vizitat şi studiat mai multe observatoare astronomice din Occident – Prof. Gh. Bratu a fost continuu conducătorul şi animatorul acestui institut.

De cum s'a pus problema unui observator astronomic pe lângă Universitatea din Cluj, problemă susţinută cu temeinicie de Dsa, prof. Bratu a lucrat zi de zi, alegând însuşi locul pe care s'au clădit în urmă pavilioanele, loc donat, în 1922 de către Primăria municipiului Cluj, Universităţii.

Cupola Equatorialului trebuia să aibă vederi libere şi cât mai largi în toate direcţiile şi aşa fel aşezată încât fumul dela coşurile oraşului să nu tulbure atmosfera, stânjenind astfel observaţiile. Şi locul ales, în partea de S. E. a oraşului se dovedeşte cum nu se poate mai potrivit.

După construirea celor două pavilioane, Equatorial şi Meridional, urma aducerea şi montarea aparatelor. Prin numeroasele cunoştinţe şi simpatii pe care Directorul Observatorului le are printre oamenii de ştiinţă din Franţa şi Italia, Dsa a comandat şi supraveghiat direct construirea pieselor aparatelor, la Paris.

In ansamblu, Observatorul astronomic din Cluj cuprinde două pavilioane principale, Equatorialul şi Meridionalul, precum şi alte aparate-anexe montate pe stâlpi de piatră în preajma acestora.

In pavilionul Equatorial, cel mai important prin mărime şi instalaţiile moderne ce posedă, se află instalată *masa equatorială,* montată sub o mare cupolă rotativă şi care se compune dintr'o lunetă equatorială cu obiectivul de 20 cm. şi un *telescop* cu oglinda de 50 cm. în diametru, montate pe aceiaşi masă equatorială, după modelul Observatorului astronomic dela Meudon (Franţa).

Pavilionul Equatorial

Este un aparat modern, care complectat cu un chasis fotografic şi cu un spectroscop, va permite în viitor să se facă şi măsurări pentru *astronomia de poziţie,* cum şi cercetări mai delicate de *astrofizică.*

Toate piesele care alcătuesc aparatele aflătoare în pavilonul Equatorial au fost comandate şi construite în Franţa.

Astfel, obiectivul aparatului equatorial a fost lucrat de casa „Zeiss". Oglinda telescopului a fost tăiată şi argintată în atelierele Laboratorului de optică din Paris, sub supravegherea personală a dlui Couder, Şeful acelor ateliere. Montarea aparatului, adică masa equatorială, a fost executată în atelierele „Prin" din Paris, iar montarea acestora la Cluj a fost executată în întregime, în mod gratuit, de Ing. Nic. Gh. Bratu, actualmente la Direcţiunea Generală a C. F. R.-ului Bucureşti.

Pentru serviciul orei, se găseşte montată în cel de-al doilea pavilion luneta meridiană. Observaţiile cu acest aparat se fac numai într'un anumit timp, luneta meridiană fiind fixată între două braţe de metal, care nu-i îngădue să se mişce decât numai perpendicular pe direcţia N. S. Această lunetă reglementează orele, după poziţia pământului în raport cu mişcarea celorlalte corpuri cereşti.

Această lunetă, după cum am mai spus, se află în legătură cu alte aparate-anexe montate pe stâlpi de piatră în preajma pavilioanelor.

De remarcat faptul că la Observatorul astronomic din Cluj se află instalat unicul telescop din ţară. Datorită străduinţelor depuse de dl prof. Bratu, cum şi a personalului ştiinţific ajutător, între care amintim pe dl prof. Armeanca, şeful de lucrări al institutului, doctor în astronomie dela Göttingen (Germania), cum şi pe dnii drd. Chiş şi Radu – s'a ajuns la instalaţia modernă ce se află astăzi la Cluj. In viitor, graţie legăturilor pe care dl prof. Bratu le are cu lumea ştiinţifică din Franţa şi Italia, şi cu sprijinul material al acelora care au înţeles, desigur, munca ce se depune aici, se va ajunge să avem la Cluj un institut astronomic dintre cele mai moderne.

Deja dl *de Keroly,* Şeful serviciului de *astrofizică* al Observatorului dela Forcalquier, s'a oferit să vină la Cluj ca să lucreze timp de o lună la telescopul de aci şi în acest timp să instaleze serviciul fotografic al equatorialului.

„Până la instalarea serviciului fotografic şi-a altor aparate de lipsă în prezent, avem satisfacţia şi mândria – declară dl prof. Bratu – că ni s'a făcut onoarea de a fi admişi colaboratori ai marelui Observator din Paris. La Paris se

Țigancă căldărar

execută fotografiile și ni se procură nouă măsurile coordonatelor rectilinii depe cliseele observatorului de acolo, iar noi, cu director și personal științific ajutător, contribuim la executarea calculelor necesare pentru determinarea precisă a coordonatelor cerești ale stelelor din zona + 20 – zona Clujului – stele ce vor fi catalogate, pentru generațiile viitoare, în monumentala hartă fotografică a cerului din sec. al XX-lea".

„Sunt multe de realizat încă, la Observatorul astronomic din Cluj. Credem că, în era nouă de muncă și realizare românească, în care abia am intrat, se va aprecia munca depusă aici și ni se va da tot sprijinul pentru desăvârșirea celor realizate până acum".

„Vrem să se știe, – închee dl director al Observatorului, – că Românii n'au moștenit absolut nimic în astronomie dela Unguri. Avem astăzi un observator și acest observator al Ardealului este o creație exclusiv românească, un institut de lucrări și cercetări științifice cu care stăpânirea românească a înzestrat încă dela începtu Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj".

SCHIȚĂ

LELEA MĂRIE

de EUGENIA MUREȘANU

Lelea Mărie e un elev foarte conștiincios. La fiecare două, trei zile, e cea dintâi în clasă, cu o traistă școlărească în mână și cu năframa neagră legată peste gură. Are o fată sbârcită ca o varză creată și ochi de pândar nocturn. Are cele mai mari ouă din sat. Și traista e plină de ele.

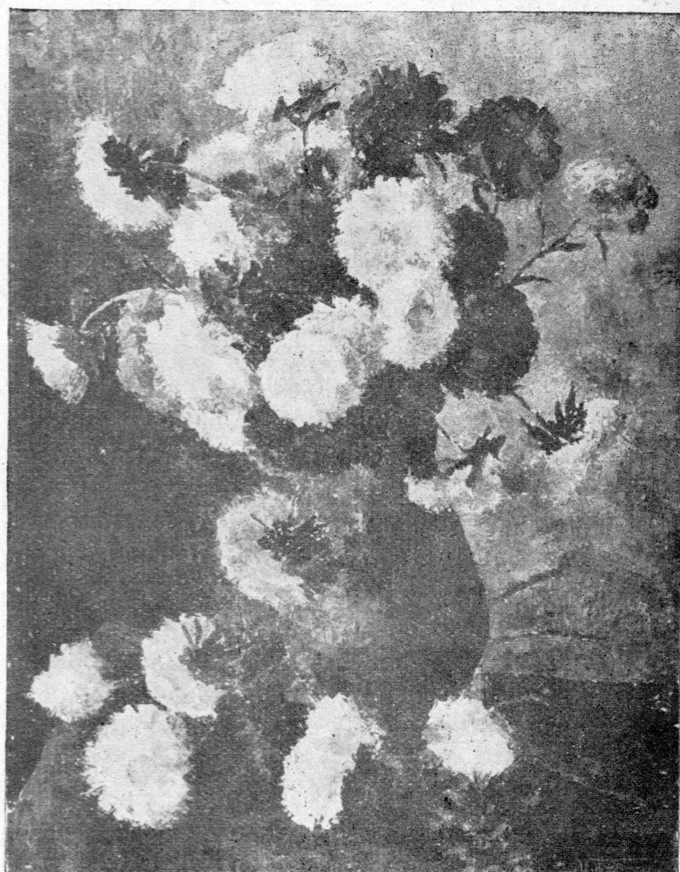
— Auzi tu, ți-oi spune ceva, dar să rămâie între noi. Intreabă pe oricine dacă-i păcat să tai în ziua de Paști din coada găinilor, că zice că di-i tăia, face găina ouă mari. Io așe am făcut, da așei că nu-i păcat? Dice să fie păcat?...

Găinile lelei Mărie dorm în acelaș pat cu ea. De câte ori vine în clasă, pe lângă povestea cu puicuța galbenă, care nu știe ce are de nu vrea să mai ouă, mai știe una pe care o istorisește la toată lumea.

— Apoi, să vezi tu, cum o fost. Am trăit cu bărbatu' meu vre-o douăzeci și cinci de ani. Intr'o zî văz că nu mai vine acas? Ce să hie? Trece o zi, trec două, tri, patru și trec două săptămâni și nu mai vine-acas. Zîc: hai să mă duc să-l cot. Mă duc, mă duc, m'am tot dus, pân' ce dau de iel mort, pe-un drum prin munți.

— Cum, lele Mărie, cine...

— Stăi o târ, să vezi? Nu l'o omorît nime, da' el s'o dus să cumpere niște vite, colo la

Leon Viorescu: Flori de toamnă

Albac şi=o vinit neaua şi n'o mai putut vede' nimic şi acolo o căst. Apoi o 'ngeţat şi o murit.

— Şi ce=ai făcut apoi dumneata? întreabă curiozitatea din mine.

— Să vezi tu, m'am dus după jendari şi l'am luat, l=am dus acas' şi l=am îngropat.

— Ai plâns mult? o compătimesc eu...

— N'am plâns, că să vezi tu ce=o păţit. Inente de=a mere la târg, cu câteva săptămâni, am văst că=l apucă ameţelile şi începe să latre.

— A înnebunit? mă mir eu.

— Nu, să vezi tu! Nu era bolund, că dacă n'ave' ameţeli, nu lătra. Şi aici, lele Mă=rie începe să ofteze şi să=şi facă la cruci, bol=borosind nu ştiu ce.

— Dar cu Mitrea cum o duci? zic eu, dornică de=a=mi ispiti senila şcolăriţă.

— Mitrea=i ....rău! Să vezi tu, zice să=i dau lui locu' de pe imaş ca io să rămâi pe uliţă. I=am spus că i=l dau da' numai după moartea me. Iel atunci o luat o rudă şi=o fujit să mă bată, noroc că m'am dat la o parte, că de nu, mintenaş mă ucide'.

— Dece nu=i dai locul şi să şezi cu ei? Doar ţi=e ginere şi trebue să vă 'nţelegeţi, — încerc eu să împac conflictul tradiţional.

— Ba ţi=oi spune io ceva. Asta n'oi face=o cât 'oi trăi. I=am spus că după moartea me a lor o hi, că ştiu că nu l=oi duce cu mine în groapă. Apoi, ştii tu...

— Dece îmi zici „tu"? Nu poţi să zici mai frumos? reproşează educatoarea din mine...

— N'am zîs „tu", n'ai înţeles tu bine, se necăji lele Mărie.

— Dar acum cum ai zis? o prind eu în capcană.

— Apoi aşe' suntem noi prostimea, nu suntem ca voi, domnii...

* * *

— Ţ'am adus zece ouă, da' să=mi dai acum banii, că=mi trăbuie, că=s bătrână, mâna nu mi=o mai sîmt, poate oi muri, se pocăeşte, sgri=bulită, lele Mărie.

— Iţi plătesc numai şase, fiindcă patru din rândul trecut n'au fost bune, rectific eu.

— Auzi tu, dă=mi toţi banii că=mi trăbuie pentru luminări, c'am făcut o leturghie de prescuri.

— Bine, dar când îmi aduci cele patru ouă cari n'au fost bune? îi reamintesc eu liniştit.

— Ţi le=oi aduce cât de curând, da'acum spui dirept că n'am, că puicuţa ie galbenă nu=mai ouă, ştii, că ţ'am mai spus... Apoi găina ie sură tot cotcodăceşte, da' de ouat nu vrea să ouă, că vezi tu...

Ochii de pândar minţeau. Eram sigură că în traista misterioasă mai erau ouă multe. Mă revolt în faţa vicleniei şi ordon cadenţat:

— Să=mi aduci cele patru ouă şi de azi înainte nu mai iau nici unul dela dumneata!

* * *

După două zile vine să se reabiliteze.

— Na, tu, ţ'am adus ouăle c'ai tot zis să ţi=le aduc! Apoi, continuă ea, potolindu=se ca un pahar cu bere, ştii tu, îmi trebuie şi mie bani, ba pentru fotoghin, ba pentru cutare şi am zece ouă, nu le vrei?

Crâmpee din ogorul F. O. R.=ului

de L. BOLOGA

Mai săptămânile trecute ascultam sfânta Li=turghie în biserica din Sebeş=Alba. Se ţinea adu=narea generală a F. O. R.=ului din Arhiepiscopia Sibiului şi ca orice lucru creştinesc, trebuia să se înceapă cu mulţumită şi rugă către Dumnezeu. In biserica arhiplină de credincioşi localnici şi din alte părţi, deodată desprind doi ochi, care căutau stă=ruitor să=i întâlnească pe ai mei; mai apoi zăresc peste capetele celorlalţi o figură de om iscoditoare îndreptându=se spre acelaş loc. I=am cunoscut pe amândoi. Erau doi credincioşi care luaseră parte în iarna acestui an la cel de al doilea „Curs de înviorare a credinţei strămoşeşti" organizat de F. O. R.=ul sibian. Mă frământam cu gândul, ce i=a putut aduce pe aceşti oameni, dela depărtări de 2–3 ceasuri, aici, căci ştiam că nu sunt ai locului. Enigma mi=au deslegat=o înşişi. La sfârşitul slujbei, deşi îi perdusem din vedere, mă pomenesc cu ei şi cu încă alţi doi, deodată lângă mine.

– Bună ziua, domnule profesor.

– Bună să vă fie inima, oamenii lui Dum=nezeu, da ce vânt v'a adus aici, tocmai acum. Bucuria ochilor şi strânsul mâinilor lor au fost su=ficiente ca să înţeleg rostul acestei întâlniri.

– Ne=a spus domnul părinte că o să veniţi azi la Sebeş domnii profesori dela Sibiu şi ne=a fost dor să vă mai vedem. Au luat parte la adu=nare, apoi la festival iar la urmă ne=am despărţit ca vechi prieteni, stăpâniţi de aceleaşi gânduri şi simţiri.

In drum spre casă gândul îmi sbură din nou spre ei şi o idee mi se lămuri: cu cât de puţin

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae

se mulţumeşte omul, dacă-i dai de ceeace are el nevoie. O săptămână de convieţuire la acel curs a fost suficientă să pună în rezonanţă senzibilitatea sufletului lor şi să o facă să tresară la cea mai mică adiere a amintirilor, care s'au legat acolo.

Adunaserăm o seamă de credincioşi-ţărani ca să-i înarmăm cu mijloacele de discuţie teologică a credinţei, armă absolut necesară în lupta cu sectarii de tot felul, dărâmători de credinţe tradiţionale. Sunt sigur că nu le-am putut da nici a suta parte din minimul de care aveau nevoie în această luptă. Şi totuşi, după întâlnirea noastră, am rămas cu impresia că le-am dat mai mult decât le-ar fi putut da ani de învăţătură teologică; *le-am dat încrederea neclintită că adevărurile creştine aşa cum le propovedueşte Biserica noastră strămoşască, chiar dacă lor nu le e dat să le înţeleagă pe deplin, sunt singurele reale şi mântuitoare, pentrucă numai ele şi-au păstrat curăţenia genuină. Şi mai presus de toate i-am făcut să înţeleagă că această Biserică a mântuit neamul nostru românesc în noianul pătimirilor de veacuri şi tot ea îi va da tărie în fata furtunilor ce se prevestesc.* Am realizat aceasta nu cu raţionamente logice, ci cu creierea unei atmosfere de căldură sufletească izvorită din o dragoste sinceră de prietenie, care uneşte în acelaşi gând pe toţi ceice nizuiesc spre un liman mântuitor. N'au fost raporturi de dascăli şi elevi, ci legături între membrii aceleiaşi comunităţi, unii cu carte şi minte mai multă dăruită de Dumnezeu pentru luminarea semenilor lor, nu pentru mărire deşartă sau exploatarea deaproapelui, iar alţii cu experienţă variată şi cu o minte primitoare de tot ceeace le putea satisface curiozitatea lor de multe-ori atât de copilărească.

Dar, s'ar putea obiecta, F.O.R.-ul nu e creiat pentru ţărani, ci pentru intelectuali. Pe oamenii cărţii vrea să-i adune în jurul Bisericii neamului, să-i facă zid nezdruncinat şi scut de apărare contra atacurilor şi uneltirilor de tot felul din partea acelora, care conştient sau inconştient, interesat sau desinteresat urmăresc distrugerea celei mai trainice fortăreţe a neamului românesc. Frăţia ortodoxă-română ardeleană nu şi-a uitat misiunea sa de căpetenie şi dacă s'a abătut, la aparenţă, din drumul trasat la înfiinţarea ei, a făcut-o conştientă de aceasta. In primul rând ea vrea să facă o educaţie a maselor intelectuale, ortodoxe prin naştere, care în urma unor împrejurări neprielnice s'au abătut dela bunele obiceiuri dreptcredincioase în care au copilărit şi au crescut. Şi aceasta o încearcă în două directive.

Pe adulţi stărue să-i trezească din indiferenţa lor sau să le alunge unele resentimente ce li s'au încuibat în suflete, în urma cine ştie cărei întâmplări, prin apeluri la ceeace a mai rămas bun în inima şi cugetul lor. Le arată că anumite cazuri

Dafna Blagaiana: Credinţa

individuale nu pot constitui lege generală, că formele Bisericii noastre, contra cărora se revoltă cei mai mulţi, nu sunt trecătoare, ci că ele constituesc doar aspectul vizibil al unei spiritualităţi în care au trăit înaintaşii noştri şi trăim şi noi prin o tainică legătură, care ne uneşte cu ei.

F.O.R.-ul însă îndeamnă şi la muncă constructivă pe toţi cei ce se simt capabili să lucreze în spiritul Ortodoxiei noastre naţionale şi simt în ei pulsând elanul tinereţii creatoare, ca prin exerciţiul acestei munci să-şi formeze o stare sufletească adevărată. O lege psihologică, verificată în atâtea cazuri, ne spune că anumite dispoziţii psihice se pot creia prin exerciţiul formelor de exteriorizare a lor. Incadrând pe intelectual în activismul F.O.R.-ului îi dai nu numai o satisfacţie morală, ci îl pui şi în situaţia de a trăi sentimente, care păreau apuse pentru totdeauna. Prin ele reinvie vechile forme, care acum nu mai par schelete moarte, ci expresii ale unor simţiri adânci.

Educaţia adulţilor în spiritul ortodoxiei naţionale este secondată de aceea a creşterii tineretului nostru în acelaşi spirit. In sfera influenţei pe care-o exercită zi de zi profesorii şi învăţătorii, în al căror suflet pulsează dragostea de Biserica strămoşască, F.O.R. face apel la părinţi să nu răpească din calea fiilor lor acest bun moral, dacă ei înşişi nu se simt în stare să trăiască simţiri adânci în acest înţeles, sau le-au pierdut cu totul. Prin modestele premii în cărţi, pe care le oferă an de an tinerilor cu pronunţate înclinări religioase şi morale, nu recompensează atitudini care trebue să-şi păstreze una din notele esenţiale ale ortodoxismului, smerenia, ci atrage doar atenţia celorlalţi tineri asupra camaradului sau camaradei lor, înzestrat cu însuşiri demne de urmat în viaţa lor.

Astfel încearcă F.O.R. să întărească poziţiile Ortodoxiei româneşti, mântuitoare de neam. Pătruns de adevărată dragoste frăţească, nu atacă pe nimeni dacă e lăsat în pace, însă nu respinge pe cel ce se apropie cu sinceritate de el. Şi dacă nu face reclamă ortodoxiei, precum „fraţii din cealaltă strană" nu uită să ridice în slavă catolicismul şi toate creaţiile lui de câteori li se prezintă ocazia — obiecţie relevată de un distins personagiu al vieţii noastre publice în comentariul făcut asupra activităţii F.O.R.-ului secţia Sibiu, în ziarul România — nu o face pentrucă nu e în spiritul ei. Smerenia şi dragostea nefăţarnică prin care au biruit totdeauna cauzele drepte, vor triumfa şi acum prin această ortodoxie românească.

SEARĂ

de ILIE MĂNIŢIU

Seara stărue în zare,
Ca mirosul de tămâie,
Din cupola de aramă,
In lungi umbre se destramă.

Prin desişul de frunzare,
Lin se strecură isvorul,
Cerbi cu-o tainică chemare,
Işi abat spre el cioporul.

Gâze picotindu-şi somnul,
In colibe de mătasă,
Ţes velinţe pentru masă,
Să prânzească mâni cu Domnul.

Luna fără cingătoare,
Fata cerului bătrână,
A plecat pe-o lăsătoare,
Cu ciobanul dela stână.

Aţipesc pe rând cu toate:
Codrul, moşul cel cu sacul
Să dea inimii bucate,
Doarme 'nbrăţişat cu veacul.

Dealul gol ca o golgotă,
Prididit de somn sărmanul,
Doar şi-a desbrăcat sumanul,
Din picioare... o ciubotă.

Toate dorm în braţul firii,
De e gâză, de e om,
S'a oprit şi mustu 'n pom.
Ca 'n potirul mănăstirii.

Nici-un foşnet, şi nici şoapte,
Sub pieptarul cerului,
Numai carul basmului,
Mai colindă lin prin noapte.

Basmul dă 'nţeles puterii,
Şi puterii moarte, duh,
Curg mistere prin văzduh,
Ca în noaptea învierii.

DIN ALTE ȚĂRI...

EXCURSIE LA WARTBURG

de D. CĂLUGĂR

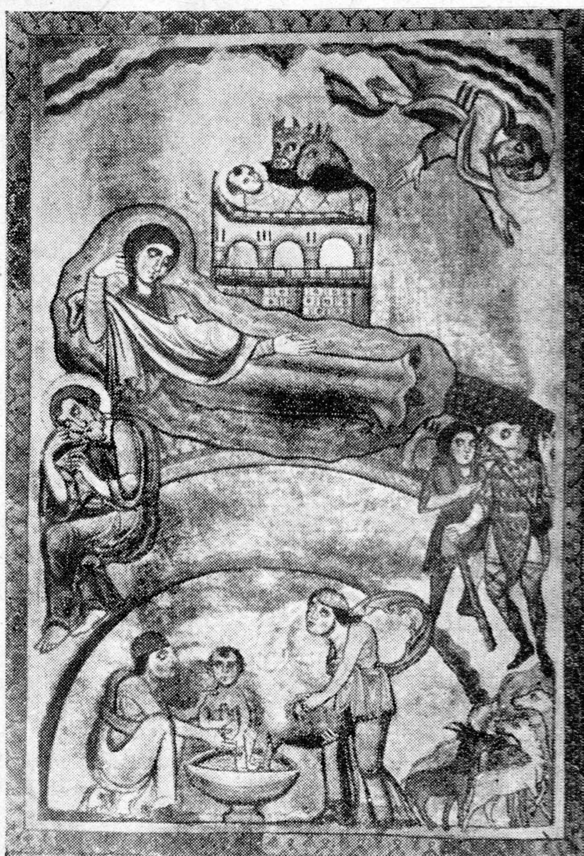
Din când în când, oficiul pentru studenții străini al bătrânei și renumitei Universități din Jena (Turingia în Germania) organizează minunate excursii, la care sunt poftiți toți oaspeții veniți la studii de prin țări depărtate. Se'nțelege, gazdele urmăresc, pe această cale, să arate străinilor minunatele colțuri ale pământului german, să-i obicinuiască a privi la fața locului viața de sat și oraș a acestui popor rece și disciplinat, să le ușureze posibilitatea de a aprecia bogății artistice, monumente istorice de valoare permanentă, instituții vechi și moderne, castele și cetăți, etc. Ceeace nemții fac cu interes, cu plăcere și, s'ar putea zice, cu rezultate apreciabile.

In temeiul acțiunii schițate mai sus, la 18 Mai 1938, oficiul despre care vorbim, lucrând mai ales sub inspirația și conducerea savantului profesor și rector Essau și sub supravegherea deosebit de atentă a d-lui Leutenberger (om de neuitat), chibzui să organizeze o excursie tocmai la castelul Wartburg. Doamne, câtă bucurie mi se cuibări în suflet când mă văzui în posesia unei invitații pentru excursia la locul de refugiu al reformatorului

Studenții excursioniști la Wartburg

Martin Luther! Invățasem doar, la istorie, despre locurile acelea și acum mă apropiam de momentul când să le văd aevea. Imi anunțai deci grabnic participarea.

Antifonar din biserica Sf. Petru din Salzburg (veacul 12)

Astfel, în dimineața de 18 Mai 1938, luând loc în niște autobuze încăpătoare, comode, elegante și curate ca niște pahare, pornirăm la drum. Fața zilei se mărturisea numai cam cu o jumătate din seninul și surâsul zilelor de primăvară. Cu toate acestea nimic nu împiedeca glumele, râsul și voia bună. Tinerii studenți, reprezentând țări și nații de pe întreg rotogolul pământului, știau iscodi haz din orice prilej și găsiau material de glumă la fiecare cotitură de drum. Prietenul meu Karim Kanuna din Bagdad își făcuse o adevărată reputație din a fi numai râs și voie bună, iar fără un medicinist din Egipt nu se putea imagina o excursie. Z. Kiang din Peking și S. Lu (China) găsiseră și ei ocazie să mai uite de războiul chino-japonez și să participe cu toată firea lor oarecum enigmatică la veselia generală. Par'că acum îl am apoi în față și pe distinsul Armando de Morais din Portugalia, om care își clădia în suflet un adevărat munte de bucurie, când știa că o să vadă și audă ceva nou. Om, de să te legi la rană cu el.

Așa, pe neașteptate, sosirăm în Weimar, în acest centru cultural, în orașul nemuritorului Goethe. Dar fiindcă îl cunoșteam încă de mult înainte, trecurăm prin inima lui, fără a face popas. Poposirăm însă în Erfurt, unde o vizită cu răgaz ne îngădui să admirăm vestitul și secularul dom catolic, care dominează, prin podoaba și mărimea lui, tot ceeace are orașul mai frumos. Pornirăm apoi

din nou la drum, ca să nu ne mai oprim decât în orașul Eisenach. Orașul nu e prea mare. Dar a intrat în istorie fiindcă în el s'a născut și a trăit J. Seb. Bach. Casa în care s'a născut marele compozitor se păstrează în cinste și bună stare. Multe din obiectele pe cari le-a folosit Bach sunt aranjate acolo, dând un aspect de muzeu. Piane, viori, partituri, patul în care s'a născut marele om, masa la care a muncit, etc. – toate aduc cu ele un aer din viața unui om al altor vremi, din existența unui om cu adevărat mare.

Părăsind casa lui Bach, ne îndreptăm direct spre Wartburg. Drumul urcă tot mai mult și mai mult, grăbind să ne ducă la ținta călătoriei. Cetatea Wartburg par'că ne surâde din culmea dealului, pe care stă de aproape nouă veacuri. Și deodată, ieșind dintr'un cot de pădure, iată-ne la poalele cetății. Niște paznici ne iau totul în bună pază, iar noi urcăm cărarea care duce în cetate. La poarta de intrare stăm însă și ne întrebăm dacă nu suntem cumva în pragul unei fortărețe. Căci niște soldați germani, înarmați în toată forma, stau acolo de veghe. De ce? Apoi doar pentru a păstra nota tradițională, amintirea vremurilor, când această cetate mai slujia și altor interese decât cele culturale. In sfârșit, iată-ne punând piciorul în Wartburg. Sau mai bine zis în curtea cea mică și îngustă a bătrânei cetăți. Primirea, înafară de un pricepător anume venit acolo pentru noi, ni-o fac, în chip cu totul neoficial și sincer, niște porumbei de o frumusețe rară. De mărimea pumnului, purtând culoarea celei mai proaspete zăpezi și înfățișând însăși nevinovăția și curățenia, păsărelele acestea se apropie și se depărtează de noi ca niște gazde bucuroase de sosirea unor oaspeți deosebiți. La rândul lor, excursioniștii se sârguiesc să eternizeze această scenă pe calea aparatului de fotografiat.

Trecând apoi pe sub un portal boltit, ne trezirăm deodată în curtea principală a cetății, curte împrejmuită din trei părți cu clădiri vechi, dar având a patra lature deschisă privirii. O priveliște de neuitat îți cucerește îndată întreagă atenția. Stai în această muche de deal, în acest loc unde au poposit desigur milioane de vizitatori din toată lumea și nu mai ai nici o îndoială asupra motivului pentru care nemții sunt atât de încântați de frumusețile Turingiei. Păduri, câmpii, lanțuri de sate și orașe, râuri șerpuitoare, dealuri cu cetăți și cu urme de cetăți îți stau așternute în câmpul privirii. Aceasta mai în depărtare. Dar imediat lângă zidurile cetății se deschid niște prăpastii adânci, cari vor fi servit vreodată drept scut de apărare naturală împotriva celor ce ar fi căutat, în chip nepoftit, să între în Wartburg.

Rectorul Essau ne invită să luăm loc pe niște scaune rezervate vizitatorilor, iar slujbașul însărcinat să ne dea lămuriri purcede îndată la depănarea amănuntelor. Și aflăm astfel că temeliile Wartburg-ului au fost puse încă prin veacul al XI-lea și că o bună parte din cetate datează din acea vreme. Palatul de aici, în ale cărui încăperi au trăit mulți principi și principese de origine germană, boemă, ungară, poloneză, etc., își are însă existența numai din veacurile XII–XIII, vreme când țările germanice au cunoscut o epocă de aur în ceeace privește clădirea de cetăți și palate. Interesant e amănuntul că ferestrele acestui palat nu sunt la etaj, ca în alte părți, ci chiar și la parter. Aceasta însemnează că locatarii nu au simțit teamă de atacuri și că la Wartburg, ei au trăit mai în liniște și siguranță decât în alte colțuri ale întinsei Germanii.

Peste zidurile acestea vechi, înspre răsărit, se înalță un turn interesant. El se deosebește întru toate de restul clădirii și se poate mândri numai cu o vechime de prin veacul al XIX-lea. Stilul lui nu e propriu bătrânei cetăți și trădează o nuanță de import de pe oareundeva. De altfel, după lămuririle însoțitorului nostru, el a trebuit să fie construit pentru oarecari scopuri necunoscute, căci nici pentru apărare nu e propriu.

După alte câteva explicații introductive, suntem poftiți să vizităm cetatea cu amănunțime, adică să colindăm printr'o mulțime de încăperi, în cari și-au aflat refugiul atâția poeți, scriitori, pictori, compozitori, artiști, domnitori, reformatori, etc. și cari formează și azi un punct de luminoasă ispită pentru atâta lume. In majoritatea lor, încăperile sunt scunde, întunecoase și așa de reci, cum nu pot fi decât niște încăperi în cari nu s'a făcut foc în ultimele nouă veacuri. Tablouri, mobile vechi, vase, arme, etc. se întâlnesc peste tot. O capelă cu aer de sfințenie îți amintește că aici au slujit călugări și că slujba se mai săvârșește încă până în zilele noastre, la anumite ocazii. In interiorul palatului găsești camere în cari au trăit cândva oameni retrași și principi vestiți, camere de consiliu secret, etc. Impresionantă este mai ales aceea în care a viețuit așa numita sf. Elisabeta, o principesă de neam germano-ungar, refugiată aici pentru pricini cunoscute.

Dar atenția vizitatorului este atrasă mai ales de sala de onoare. Intinsă cât un hotar, cu ferestre multe, pictată și amenajată după cerința ultimelor vremi, împodobită cu absolut toate drapelele, cari aduc aminte de vreun eveniment mai de seamă

din trecutul Turingiei şi chiar al Germaniei întregi, sala aceasta înseamnă mult. Acolo s'au desfăşurat consfătuiri cu urmări istorice, acolo au răsuflat aer cei mai mari oameni, pe cari i-a avut Germania (Bismark, etc.), acolo s'au interpretat şi se interpretează, din timp în timp, piese, opere şi operete celebre, la cari asistă elita societăţii germane. In sala aceasta sunt reprezentate mai ales acele bucăţi artistice, cari au fost inspirate şi lucrate cu siguranţă în liniştea şi frumuseţea dela Wartburg.

Mai atractive sunt însă micile încăperi în cari Frederic cel înţelept l-a adăpostit pe reformatorul Martin Luther, spre a-l feri de mânia papii. Foarte bine dosite, odăiţele acestea păstrează şi acum tot ceeace l-a înconjurat pe Luther, precum şi multe obiecte şi tablouri legate de viaţa reformatorului. Intr'una din aceste camere a lucrat Luther la traducerea unei bune părţi din Biblie. Dar nu a tradus acolo toată Sfânta Scriptură, după cum bine lămureşte însoţitorul nostru. Pe o masă odihneşte o Biblie, care poartă iscălitura celui ce i-a dăruit text german. Intr'un colţ stă cuptorul de cărămidă la care s'a încălzit prigonitul. In alt colţ mai dăinuieşte încă patul, care a odihnit trupul acestuia. Masa la care a şezut şi pe care a lucrat Luther, nu mai există. Există în schimb o scobitură mare într'unul din pereţii camerii, unde, se zice, ar fi aruncat Luther călimara cu cerneală (pentrucă nu găsia un text german potrivit, ori fiindcă îi apăru chipul necuratului?). Atât dispariţia mesei, ca şi apariţia spărturii din perete au aceeaş explicaţie. Şi anume: vizitatorii – ca peste tot locul – au ţinut să ducă acasă o amintire dela Wartburg. De aceea, unii au cioplit câte o aschie din masă, iar alţii au smuls câte o bucăţică de zid din perete. Tocmai din pricina aceasta suntem rugaţi insistent a nu proceda şi noi conform celor de mai sus, adică a nu ne deda la o atitudine de esenţă americănească...

N'ar fi deloc nimerit a uita să spunem că tot la Wartburg am văzut şi sala armurilor de fier. Tot evul mediu reinvie în această sală. Armuri de fier, platoşe, arme, etc., pentru cai şi luptători, îţi pironesc atenţia. Dacă nu din lumea întreagă, apoi desigur sala aceasta este cea mai însemnată, dintr'un anume punct de vedere, în toată Germania.

Astfel, cu capul plin de cele văzute şi auzite, tot veseli şi cu dor de călătorie şi dupăce mai expediarăm câte o ilustrată spre patria noastră dragă, urcarăm din nou în autobuze, ca să pornim spre alte locuri cu amintiri istorice.

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Pr. Ioan D. Ionescu: ROSTUL PARASTASELOR. Ed. III. Bucureşti. Tip. „Cugetarea", 79 p., 20 lei.

Puţini preoţi şi credincioşi îşi dau seama de înţelesul doctrinal, liturgic şi moral al parastaselor, deşi slujba lor este aşa desăvârşită în biserica ortodoxă. Părintele I. Ionescu-Amza desvălue taina şi ne lămureşte deplin şi competent: Ce este parastasul, temeiul lui dogmatic pe baza mărturisirilor şi a textelor din Vechiul şi Noul Testament, din tradiţiunea apostolică şi din scrierile sfinţilor părinţi şi a dascălilor bisericii; justificarea parastasului din punct de vedere raţional şi confesional; despre mijlocirea celor vii pentru cei morţi prin rugăciuni, jertfă euharistică şi milostenie; ce sunt şi cum se înţeleg „vămile văzduhului", când să se facă parastasele şi ce să se aducă la parastas: colivă – simbolul grâului, trupului ce putrezeşte ca să rodească (Ioan 12, 24), lumini, milostenii, prescură.

Scrisă într'un graiu simplu şi documentat, cartea preţioasă a păr. Ionescu se aşteaptă cetită de toţi preoţii şi vestită la toţi credincioşii.

Il. V. F.

HRISTOITIA (BUNUL MORAL AL CREŞTINILOR). De Pururea Pomenitul şi Prea învăţatul Dascăl Nicodim Arghioritul. Traducere de smeriţii monahi Iona şi Antonie. Bucureşti, Tip. Moderna, 1937, în 8^0, 592 p.

Multe dintre operele de mistică ortodoxă, s'au scris în lavrele de la Muntele Athos. In 1803, Nicodim Aghioritul de Sfântul Munte, tipăreşte la Veneţia în limba lui Homer „Hristoitia (Bunul moral al creştinilor). Care cuprinde 13 cuvinte foarte folositoare de suflet, aşezate pentru îndreptarea relelor obiceiuri ale Creştinilor şi cele mai de căpetenie porunci ale Vechiului şi Noului Testament". Cartea apare într'o traducere reuşită, în limbă „veche şi înţeleaptă", tâlcuită de schimonahii Iona şi Antonie de la Sfântul Munte. La Sf. Munte s'a format un comitet prezidat de Arhim. Antimpa Disescu, având misiunea de a traduce în româneşte opere de mistică. Monahii au gata pentru tipar *Filocalia,* şi opera lui *Simion Noul Teolog.* Cartea de care vorbim s'a publicat cu sprijinul material al Ieromonahului Carion Popescu, stareţul Sf. Mănăstiri Snagov şi cu sprijinul moral al unui comitet format din: dl Nichifor Crai-

nic, P. S. Irineu Târgovişteanu, Păr. G. Vintilescu, dl G. Preduţ, dl G. G. Dobrescu şi dl I. F. Abagin.

Cartea se deschide cu binecuvântarea Patriarhului Grigorie V al Constantinopolului (1799) şi cu un portret al preaînvăţatului descăl Nicodim. Intr'o prefaţă de 5 pagini, traducătorii dau câteva lămuriri incomplete asupra Hristoitiei. Dl Şerban Popescu a adus câteva lămuriri importante (în Predania, 1937, An. I, Nr. 10–11, p. 26–29). Autorii prefeţei afirmă greşit că Hristoitia lui Aghioritul se învăţa la şcoalele greceşti pe la 1840. Dupăcum dovedeşte dl D. Russo (Studii şi Critice. Bucureşti, 1919, p. 27–55, capitolul cărţi de bună cuviinţă în limba greacă şi română) pe la 1840 se învăţa Hristoitia lui Antonie Vizantios (care a apărut în vre-o 3 ediţii româneşti. Sunt expuse în cartea dlui Russo, dar nu le discutăm acum).

Nicodim Aghioritul a fost un monah modest, cu multă ştiinţă de carte. Născut la 1748, în una din insulele Ciclade, studiază literatura greacă la Smirna, iar în 1775, îmbracă frumoasa haină monahală. A scris vre-o 27 de opere, dintre cari unele sunt traduse în româneşte. Iată câteva titluri ale traducerilor: Nevăzut Războiu, Cele cinci simţuri ale omului, Trimiterile, Pidalionul, etc.

Hristoitia lui Nicodim Aghioritul nu e nici operă de erudiţie, nici studiu de etică savantă. Lipsită de note şi bibliografie, de balastul ştiinţific, e o carte de adâncă pătrundere a omenescului şi a slăbiciunilor sale. Citindu-o, ai impresia că un profund cugetător asupra vieţii şi in acelaş timp un cunoscător al ei, ţi se adresează spre a te sfătui. Intr'o limbă pe care o înţelege oricine, se adresează tuturor creştinilor şi le dă sfaturi: să se ferească de obiceiuri rele, să nu cânte lucruri urâte, să nu fie luxoşi, să nu vorbească lucruri urâte (Clemente Alexandrinul ar zice: să păstreze castitatea limbajului), să nu fie vrăjitori, să se îngrijească de semeni, să se poarte cuviincios la Biserică, să păzească Poruncile, etc. Cum era de aşteptat de la o carte scrisă mănăstireşte, se închee cu o rugăciune către Preacurata Fecioară Maria.

Cartea ar câştiga mult, dacă i se adăuga şi un studiu critic, asupra autorului şi ediţiilor.

Teofil D. Sidorovici: DIN VIAŢA UNUI FIU DE REGE. Bucureşti, Tip. „Cartea Românească", 1938, în 8⁰, p. 194 (plus planşe).

Un rege e prin definiţie un simbol şi un nemuritor. De la apariţie până la ultima clipă a vieţii, lumea se interesează de el. Una dintre problemele cele mai grele în legătură cu un vlăstar regesc e educaţia. Cum trebue crescut un viitor Suveran? Istoria pedagogiei înregistrează figuri ca Bossuet şi Fenelon, cari au avut misiunea de a educa viitori suverani. Se înregistrează cazuri de suverani, cari şi-au făcut educaţia alături de alţi tineri din popor. Dar au existat şi Suverani cari aveau profesori particulari în palatele lor. Orcare ar fi sistemul adoptat, supuşii sunt curioşi şi caută să afle amănunte. In cursul secundar aproape nu era zi să nu discutăm despre liceul M. S. Marelui Voevod Mihaiu. Orce ştire era comentată cu multă curiozitate.

Recent, dl T. Sidorovici ne dă un volum întreg, superb ilustrat, despre viaţa şi şcoala M. Sale Marelui Voevod Mihaiu. Cartea e scrisă frumos. E o poveste adevărată ce se citeşte cu pasiune. Lectura e şi instructivă. Faptele descrise de dl Sidorovici dovedesc cu prisosinţă, că M. S. Marele Voevod e un tânăr energic, muncitor şi înţelept. Calităţile şi virtuţile regale, pot fi exemple pentru supuşi – şi mai ales pentru cei de o vârstă. Iată dece e recomandabilă cartea dlui Sidorovici.

PROBLEME ŞI FAPTE ORTODOXE. (Din activitatea F.OR.-ului din Arhiepiscopia Sibiului), Bibl. Viaţă Ortodoxă. Sibiu, 1938, pag. 144.

Despre activitatea rodnică a Frăţiei Ortodoxe Române, secţia Sibiu, eram obişnuiţi să auzim, în congresele anuale ale F.O.R.-lui, cuvinte de binemeritată laudă. Ortodoxia vie, lucrătoare, îşi are în Arhiepiscopia Sibiului, slujitori vrednici şi devotaţi – şi ne gândim nu numai la preoţi, ci mai ales la mireni – a căror binesusţinută strădanie în deslegarea problemelor ce privesc vieaţa religioasă-morală şi naţională este de mare folos Bisericii şi neamului. Broşura *Probleme şi fapte ortodoxe,* de curând apărută, este încă o dovadă de bogată activitate desinteresată, pornită din frumos avânt şi alimentată de duhul ortodoxiei mântuitoare, pentru ridicarea tuturor; ea mijloceşte cunoaşterea muncii ziditoare de suflete în spiritul ortodoxiei strămoşeşti ce se depune de secţia Sibiu a F.O.R.-lui, introduce într'un laborator de bineorganizată gândire creştină şi trezeşte năzuinţă spre faptă bună, căci ştiut este că pilda vie hotăreşte la lucru şi pe alţii.

Cartea are două părţi. In partea întâia se cuprinde o serie de referate, urmate de discuţiile care s'au încins în legătură cu ele în „Cercul de studii al F.O.R.-lui, secţia Sibiu", referate grupate în jurul unor probleme centrale, ca: problema sectelor, probleme social-morale (bolşevismul şi credinţa, naţionalismul şi morala creştină, creştinismul şi clasele sociale, munca în lumina evangheliei, etc.), probleme variate (Biserica şi statul,

intelectualul modern și cântarea bisericească, problema religioasă a Germaniei de azi, puterea inoitoare de suflet a creștinismului, etc.). Simpla înșirare a unora din referate arată importanța lor; iar felul cum sunt redate dovedește informația și pătrunderea autorilor. Discuțiile care urmează referatelor indică seriozitatea cu care sunt privite.

In partea a doua, *fapte ortodoxe,* se cuprind rapoarte despre activitatea Frăției Ortodoxe Române, secția Sibiu, pe anul 1937-38. In primul rând sunt realizările practice dela centru: „Cercul de studii ortodox român al F.O.R.-lui, secția Sibiu", „Cursul de înviorare a credinței strămoșești" și organizarea cercurilor. Alături de acestea este înfățișată activitatea demnă de laudă și recunoștință a cercurilor protopopești.

Din întreagă publicația se desprinde năzuința de a mobiliza conștiințele în slujba Bisericii și Neamului și de a înfrânge indiferentismul, care încearcă să se întindă ca o pecingine pe spiritul intelectualilor, dând în același timp pildă de muncă evanghelizatoare.

Incadrată în marea operă de redeșteptare creștină și românească, activitatea F.O.R.-lui dela Sibiu câștigă o deosebită valoare și semnificație. Dacă, la noi, putem vorbi de o puternică înviorare a vieții religioase, dacă atâtea noui locașuri de închinare se ridică, tot mai trainice și mai frumoase, ca o expresie materială a elanului religios care cuprinde poporul românesc, dacă în mijlocul unor mari sbuciumări istorice, adânci prefaceri și întristătoare destrămări, cum ne înfățișează vremea noastră, suntem atât de tari în credință, puțini fiind cei care s'au rătăcit cu totul, se datorește, pe lângă puterea divină a ortodoxiei și cumințenia firească a neamului, și muncii neprecupețite, intensei activități deștelenitoare de suflete, cum este și cea care se desfășoară de către secția Sibiu a Frăției Ortodoxe Române.

Iată pentruce broșura aceasta, a cărei publicare se datorește sprijinului Prea Sfinției Sale Episcopului Nicolae Colan, ministrul cultelor și artelor, care continuă cu o atât de largă dărnicie și adâncă înțelegere, tradiția așa de scumpă nouă a vlădicilor cărturari și jertfitori pe altarul culturii neamului, ne prilejuește creștinească bucurie și îndreptățită mândrie. R.

Preot Valeriu Iordăchescu: COMUNISM ȘI CREȘTINISM. Ediția II. Iași, Tip. Alexandru A. Țerek, 1938, în 8⁰, 282 pag.

Epoca în care trăim se caracterizează printre altele prin grabă. Autorii scriu grăbiți, chiar foarte grăbiți. Chiar dacă citesc puțin, scriu mult. Există autori cari citesc foarte mult și scriu puțin. Păr. Valeriu Iordăchescu, profesor de teologie morală la Chișinău, face parte din categoria acestora. Scrie rar. Scrie cam puțin – în comparație cu alții – dar scrie temeinic, aducând contribuții filosofico-teologice importante. Pentru filosofia religiei e important faptul, că păr. Iordăchescu crede că pe baza cugetării tomiste se poate elabora un sistem filosofic, care să convie ortodoxiei.

Lucrarea cea mai nouă *„Comunism și creștinism"* e o sinteză minunată expusă sistematic și argumentată cu o logică impecabilă. Incepe cu istoria mișcării socialiste. Teoreticienii materialismului istoric încep istoria socialismului, interpretând tendențios unele fraze din presocratici. Intr'o carte recentă „Essai sur l'ésprit de l'orthodoxie" de J. Grénier, Heraclit, Platon și alți filosofi sunt tratați drept premergători ai lui Karl Marx. Păr. Valeriu Iordăchescu începe istoria socialismului cu François Noël Babeuf (sec. XVIII). Arată fazele prin care trece socialismul.

După partea istorică, urmează partea pe care cel puțin eu o numesc – doctrinară. Expune științific teoria materialismului istoric și a materialismului metafizic. Expune și combate teoria valoarei și a plus-valoarei, teoria proprietății colective, lupta de clasă (în sensul marxist). După capitolele amintite ajungem la problema care ne interesează mai pe aproape: comunismul și religia. Comunismul nu e doctrină politică indiferentă față de problema religioasă. Cere aderarea totală. Iată câteva păreri comuniste oficiale și autoritare despre religie: *Engels:* „Orice religie nu este decât reflexul fantastic în capetele oamenilor a acelor puteri, care comandă ființa lor zilnică, un reflex, în care puterile pământului iau forme suprapământești". *Bebel:* „Creștinismul și socialismul" sunt unul față de celălalt ca focul și apa. Noi urmărim pe terenul politic republica, pe terenul economic socialismul, iar pe cel zis religios – ateismul. *Lenin:* „Religia este opium pentru popor".

Antiteza dintre comunism și religie duce la conflictul de azi, care desigur se va termina prin triumful crucii.

Cu aceeași logică impecabilă, părintele Iordăchescu arată legitimitatea familiei și a națiunii, după concepția creștină. Cartea se închee cu un capitol despre iubirea creștină, insistându-se asupra obligației de a ajutora pe cei săraci.

In epoca ideologiilor sau mai bine zis a conflictelor dintre ideologii, lucrarea păr. Iordăchescu aduce foloase reale Bisericii și statului. Convinge prin logică și claritate.

Preotul Petre Vintilescu: DESPRE POEZIA IMNOGRAFICĂ din cărțile de ritual și cântarea bisericească. București, Ed. Pace, 1937, in 8°, pag. 400.

O legendă pioasă spune că principele rus Ștefan Vladimir, înainte de increștinarea Rușilor a trimis delegați în diverse țări, spre a cunoaște creștinismul. Delegații cari au asistat la Sf. Liturghie oficiată în monumentala biserică a Sfintei Sofii, spuneau că formele cultului bizantin sunt așa de frumoase, încât nu știau dacă sunt pe pământ sau în cer. Ortodoxismul se caracterizează prin viață liturgică, după cum catolicismul se caracterizează prin autoritate și organizație juridică, iar protestantismul prin sală de curs, prin cercetare asupra religiei. Liturghia ortodoxă repetă întreaga dramă cosmică, întreaga iconomie a mântuirii. Intr'o conferință despre spiritualitatea picturii ortodoxe, Directorul acestei reviste, spunea cu multă dreptate, că întreaga Liturghie ortodoxă e o poezie minunată. Cărțile de ritual, scrise de marii sfinți ai Bisericii, conțin multă teologie. Dar pot fi studiate și sub raportul poeziei în care se îmbracă adevărurile teologale.

Cartea de care vorbim, scrisă pe baza unui material bibliografic extrem de vast, ~ de un cunoscător profund a liturgicei, studiază istoria cultului ortodox, sub raportul poeziei. Mi-ar plăcea să zic sub raportul poeziei pure. Sunt de părerea că poezia pură își are prototipurile clasice în psalmi și în imnele cărților de ritual.

Cartea păr. prof. univ. Petru Vintilescu, are două capitole. Capitolul I, se ocupă cu imnografia bisericească. Desvoltarea imnelor bisericești e promovată mai ales de eretici. Ereticii își răspândeau învățăturile prin cântări. Creștinii combăteau învățăturile prin cântări. Creștinii combăteau pe eretici prin imne cari tâlcuiau dogmele cele dumnezeești ale ortodoxiei. Din istoria imnografiei evidențiază mai ales pe Sf. Roman Melodul și pe Sf. Ioan Damaschinul. Poeziile Sf. Grigore de Nazianz (Homerul creștin), n'au pătruns în intrebuințarea liturgică, probabil din cauză că nu se adresează poporului întreg. Sunt numai contemplări personale.

Capitolul al doilea studiază cântarea bisericească. Autorul expune cu mult aparat științific, desvoltarea muzicii psaltice. Melodiile bizantine ale formelor psaltice răsună și azi în Vechiul Regat.

Cartea păr. P. Vintilescu mai are câteva anexe (două imne vechi, melodii, imnografii și melurgii din cărțile de astăzi de slujbă bisericească) foarte importante pentru cercetători.

IOSIF E. NAGHIU.

Kurt Hielscher: ITALIEN. Leipzig, F. A. Brockhaus, 1938 (240 ilustrații pe pagină întreagă, cu titluri în 5 limbi și cu o prefață în 4 pag.). Prețul R. M. 6,80.

In seria de cărți ilustrate ale autorului, asupra Germaniei, Danemarcei, României, a apărut recent o ediție nouă asupra Italiei, reprentându-ne cele mai renumite peisaje și monumente arhitectonice. Ediția veche a fost desfăcută în 40.000 exemplare. Aceasta se explică prin calitățile albumului. Kurt Hielscher este numit „cel mai mare fotograf al Germaniei" și niciuna din fotografiile sale nu este fără suflet ori cum zic Germanii „Stimmungsgehalt", fiecare lasă o impresie durabilă asupra spectatorului, fiecare ne inspiră la meditație și la cercetări. Arhitectura ne face să ne întrebăm asupra stilului, asupra proprietarilor, asupra evenimentelor istorice, ea ne animează ca să meditām asupra trecutului și prezentului. In aceasta constă valoarea educativă a volumui. Autorul a avut ca scop a da impresia generală caracteristică a țării și a trezi amintiri pentru cei ce au vizitat-o. Pentru nuanțele luminei și culoarei Hielscher are deosebit simț. Cetitorul va completa cunoștințele sale prin „Baedecker" ori alte publicații mai mari, cum este de ex. seria „Villes d'art celèbres" etc.

Kurt Hielscher: OSTERREICH. Leipzig, F. A. Brockhaus, 1938 (240 ilustrații pe pagină întreagă, cu inscripții în 5 limbi și o prefață de 3 pag.). Prețul R. M. 6,80.

Autorul a fost invitat în 1926 de prezidentul Hainisch ca să publice o operă asemănătoare celor înșirate mai sus. In cele 15 luni de cercerare Hielscher a executat în Austria 4,600 fotografii, din care numai cele mai importante și reușite, 240, au ajuns în album, o icoană în mozaic, a frumuseții Austriei. Nu vederi minuțioase, ci efecte de tablouri! Nu un document inexorabil al realității, ci vederi cari deșteaptă nostalgia. Ele poartă în sine forțe nebănuite, magice, dinamice. Peisagele, străzile, casele lui sunt astfel înfățișate, încât ele ne devin o revelație și ne întrebăm, de ce nu am văzut și noi astfel lucrurile? Hielscher evită omul din peisajele sale pentru a evidenția atotputernicia naturii, la fel la vederile arhitecturii concentrează atenția asupra clădirii, nu asupra figurilor accidentale, cari ne pot abate dela esență.

Coriolan Petranu.

CRONICĂ INTERNĂ

Aniversarea nașterii M. S. Regelui a îmbiat un nou prilej ca întreaga Țară să-și manifeste calda ei dragoste și neclintitul devotament față de Suveran

MAREȘALUL AL. AVERESCU, eroul dela Mărăști și Oituz și-a dat obștescul sfârșit în anul al 80-lea al vieții sale. Moare încununat de gloria unei cariere militare și politice pe care puțini oameni sunt în stare să și-o cucerească.

Sergent în războiul independenței, din 77, profesor la școlile militare, autor de cărți și memorii militare, șef de stat major, comandant de armate, sfetnic al Tronului sub trei regi și prim-ministru în două rânduri, mareșal și consilier, aduce neprețuite servicii țării și poporului său, care-l gratifică cu încredere: Tata Averescu. Este numit „cel mai mare geniu militar și erou al neamului din timpurile marilor înfăptuiri naționale". A luat parte la toate faptele de arme ale armatei române din 1877—1920, când pune sabia în teacă și părăsește armata, ca să curețe țara de ciuma bolșevismului. Pentru excepționalele sale merite militare a fost pus alături de cei mai mari generali din vremea războiului lumii: Joffre, Foch, Hindenburg, Mackensen și alții.

După două guvernări de scurtă durată a lăsat pe urma lui faima unui om al datoriei, sever, drept, cinstit, calm, iubitor de țară și de popor. Alexandru Averescu rămâne în istoria națională cel dintâi mareșal al României.

Dela Ateneul Român, unde au fost expuse rămășițele sale pământești și i s'a făcut prohodul în fața M. S. Regelui Carol II și a marilor demnitari ai țării, a fost transportat și așezat împreună cu soția sa Clotilda, în mausoleul eroilor dela Mărăști.

Lângă mormântul său să ne rugăm cu evlavie, ca și unul dintre generalii săi: „Doamne, Dumnezeul părinților noștri, dăruește neamului românesc în viitor, conducători de oști și de neam ca mareșalul Averescu".

EPISCOPUL ANGLICAN HAROLD al Gibraltarului, un bun prieten al României și un convins aderent al apropierii dintre biserica ortodoxă și cea anglicană, a fost din nou oaspele țării și a bisericii noastre.

Prima oră a poposit în Arad, fiind invitatul P. S. S. episcopului Andrei. Patru zile cât a stat aci a vizitat așezămintele publice din Arad, a luat parte la serviciile divine din Catedrală și la deschi-

Episcopul Gibraltarului alături de P. S. Andrei Episcopul Aradului

derea festivă a cursurilor dela Academia teologică; apoi a cercetat câteva sate din jur pentru a cunoaște viața și obiceiurile poporului nostru.

Cu cele mai bune impresii a plecat de aci spre București și apoi spre Malta.

IZVOARELE ORTODOXIEI, așa se numește colecția de traduceri alese din sfinții părinți ai bisericii creștine ortodoxe, pe care o anunță doi tineri și vrednici teologi ai noștri: pr. dr. O. Căciulă și dr. D. Fecioru. In fiecare an se vor traduce și publica 12 cărți, vreme de 6 ani. Colecția anuală costă 600 lei și se poate plăti lunar, pe jumătate sau integral. Costul unui volum va fi 50 lei și va avea 280-320 pagini. Adresa: Libraria Teologică, str. 11 Iunie, Nr. 12, București.

Inițiativa aceasta binecuvântată și vrednică de toată lauda se cere încurajată din toate puterile prin înscrieri și plăți de abonamente. Preoții și mirenii cărturari ai bisericii noastre vor afla în ea izvoarele curate ale credinței strămoșești. Cei cari doresc informațiuni mai amănunțite, să ceară dela numita librărie „Buletinul librăriei teologice", Nr. 1-2 și-l vor primi îndată și gratuit.

AVRAM IMBROANE, bănățeanul ce a făcut parte din ceata luptătorilor pentru desrobirea națională a românilor, a murit. In vremea războiului a muncit printre organizatorii legiunilor de voluntari din Rusia, iar mai apoi a ocupat diferite funcțiuni publice, între cari și slujba de secretar general al Ministerului Cultelor și Artelor.

Dumnezeu să-l ierte.

VINCENȚIU BABEȘ (1821-1907) a fost sărbătorit după cuviință de întreg Banatul, Duminecă în 2 Octomvrie c. cu prilejul sfințirii monumentului ce i s'a ridicat lângă biserica din Hodoni, locul său de naștere și de odihnă vecinică.

Intre luptătorii pentru înfăptuirea idealurilor noastre culturale, naționale, politice și bisericești, Babeș a ocupat rândurile dintâi, fiind colaborator deaproape a Mocioneștilor și a Mitropolitului Șaguna.

După eminente studii teologice și juridice, a fost profesor la Preparandia din Arad, director peste școlile din Banat, judecător la Tabla regească din Budapesta, deputat în Dieta Ungariei, redactor al foii populare „Albina" și președinte al Comitetului partidului național din Transilvania, Banat și Ungaria.

RECENTUL CONGRES DE NEUROLOGIE ținut la Sibiu a prilejuit foarte interesante comunicări științifice în legătură cu originea vieții sufletești și cu raportul dintre cugetare și materie, în deosebi cele făcute de d-nii medici profesorii univ. Dr. Parhon și Dr. Minea. Cel dintâi a dat a se înțelege că viața sufletească și cele mai delicate sentimente sunt în legătură cu anumite glande și secrețiuni de lichide... al doilea a luat o poziție contrară.

Maestrul S. Drăgoiu, care a terminat de curând o nouă și valoroasă operă muzicală

Măria Sa Mihai, Marele Voevod de Alba Iulia a împlinit 17 ani. Țara întreagă îi strigă din toată inima: La mulți ani!

Comentând aceste comunicări, P. C. Dr. D. Stăniloae, rectorul Academiei teologice din Sibiu, scrie: Afirmațiunea că un lichid e cauza cugetării, e în primul rând absurdă, e contrară legii logice a cauzalității suficiente; lipsește din ea orice evidență logică. Iar în al doilea rând, în loc să aducă o contribuție la lămurirea misteriosului raport dintre cugetare și materie, îl întunecă și mai mult. E mai misterios, mai contrar minții, mai inacceptabil pentru cugetare să afirmi că un lichid produce cugetarea, decât să spui că el numai o condiționează, ea existând ca o lume aparte, spirituală.

EMINESCU LA SIBIU a fost eternizat printr'un bust lucrat de genialul sculptor Radu Moga - profesor la liceul „A. Iancu" din Brad, și așezat în cadrul unor pioase festivități în parcul de „Sub arini".

Congresul „Astrei". Dela stânga spre dreapta: D. Prof. I. Moldovan, P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu, P. S. S. Episcopul Nicolae Colan, D. Prof. N. Iorga, D. Dr. Gh. Preda, D. Prof. Rădulescu-Motru

Marele nostru poet în pribegiile lui prin Ardeal a trecut și pe la Sibiu și prin Rășinari pe la casa părinților lui O. Goga, când avea vârsta de 20 ani. Așezarea bustului său sub arinii din Dumbrava Sibiului, întrupează un simbol de tinerețe și adaugă pădurii farmec nou și svonuri misterioase pe cari le înțeleg și ni le împărtășesc numai cei aleși. De aceea este necondiționat necesar, ca lângă Eminescu să se pregătească loc celuilalt mare geniu și cântăreț al Dumbrăvii-Sibiului, nemuritorului Goga.

CONGRESUL ASTREI ținut la Abrud între 10–12 Sept. a. c. s'a desfășurat într'un cadru sărbătoresc și de înaltă seriozitate morală.

Serviciul religios în biserica ortodoxă a fost săvârșit de P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Colan, care a ținut cu acest prilej o înălțătoare predică. In cadrul ședinței festive au vorbit cuminte: dl prof. univ. Dr. Iuliu Moldovan, președintele Astrei, P. Sf. Sa ministrul N. Colan, P. Sf. Sa Episcop Iuliu Hosu, d-nii N. Iorga în numele Ligii Culturale, General Dănilă Pop, rezident regal, prof. univ. Rădulescu-Motru în numele Academiei Române, Adrian Maniu în numele Fundațiilor Regale, I. Micu președintele secției Abrud, organizatorul congresului și alții.

Congresul a desbătut pe toate fețele problema Moților și a votat hotăriri prin cari solicită din partea oficialității atenția cuvenită pentru a satisface nevoile morale și materiale ale populației mizere din Munții Apuseni.

In comitetul central al Astrei a fost ales, intre alții, păr. D. Stăniloae, rectorul Academiei teologice din Sibiu.

BISERICA NEAMULUI zidită pe câmpia luptelor dela Mărășești a fost sfințită Duminecă in 18 Sept. c. de către I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului în prezența M. S. Regelui Carol II, a M. S. Voevodului Mihai, a membrilor guvernului, a comitetului Societății ort. Naționale a femeilor române și a unei mari mulțimi de societăți culturale, de foști luptători, străjeri și militari.

Cuvintele rostite cu acest prilej de P. S. S. ministrul Cultelor și Artelor N. Colan, de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae în numele Ardealului desrobit, de Principesa Alexandrina Cantacuzino și de M. Sa Regele, au creat la Mărășești și în toată țara o atmosferă de pioasă reculegere. Evocarea eroismului soldaților români, dus până la jertfa vieții, a provocat clipe emoționante și a oglindit în fața tuturor datoriile sfinte față de țara pentru care au murit cei mai buni copii ai neamului.

Societatea ortodoxă, prin mausoleul dela Mărășești, în care a adunat osemintele vitejilor căzuți acolo pentru țară, a făcut o faptă care întrece orice elogiu.

IULIA HAȘDEU s'a stins din viața pământească la 17 Sept. 1888, în curtea bisericii Mihai Vodă din București. S'au împlinit de atunci 50 ani. A fost un copil precoce; la vârsta de doi ani și jumătate cetește, la opt ani isprăvește clasele primare, la 11 are făcute cele patru clase dela liceul Sf. Sava. La Paris studiază

In regiunea Galaților s'au desfășurat decurând manevrele regale

literatura, retorica şi filosofia, cucerind admiraţia poetului-filosof Sully-Prudhomme şi apoi a filosofului Emile Boutroux. Moare la 18 ani, lăsând în urma sa o bogată operă literară şi filosofică şi mai ales sufletul zdrobit al marelui ei tată, Bogdan P. Haşdeu, care de acum înainte o caută nemângăiat în şedinţe şi cercetări spiritiste, expuse în opera sa vestită: Sic Cogito.

Iulia Haşdeu deşi cunoştea bine filosofia materialistă, era ataşată cu sufletul de religia creştină a părinţilor săi. Credea sincer în Dumnezeu şi în nemurirea sufletului. Aceasta o constatăm mai ales din poezia sa „Solitude“, în care stă de vorbă cu sufletul său „nobil şi pur“ şi-l cheamă să se despartă de trup, ca să se scalde în lumină, în tăcere şi singurătate. In fericirea cerului va descoperi misterele profunde şi eterne ale pământului , aspectul veritabil al lucrurilor. Prin mii de metafore va ceti secretul lumii. Aici vor gusta sufletele fericirea şi esenţa pură şi sfântă a frumosului, a binelui şi adevărului, cari pe pământ ne cheamă, ne chinue, dar nu ne satură.

Mais paience! Il vient un jour
Où l'âme n' est plus prisonnière,
Ou, brisant ses entraves et fière
Elle s' èlance avec amour
Vers son aérien séjour,
Pour s'y noyer dans la lumière!

O mon âme, ayons bon espoir.
Dieu sans doute a marqué notre heure;
Jamais l'éternité ne leurre
Un beau jour amène un beau soir;
O mon âme, ayons bon espoir,
Car si tout passe, Dieu demenre.

Poezie frumoasă în care vibrează cald sentimentul religios.

Prin moartea prematură a Iuliei Haşdeu literatura română şi cea franceză au pierdut o figură strălucită.

MOBILIZAREA FEMEILOR este senzaţia cronicei interne a României în luna Septemvrie. Intr'un viitor războiu femeile ţării vor fi chemate la militărie. Vor presta diferite servicii pentru cari sunt apte: surori de caritate, lucrători în fabrici, ateliere, birouri şi la câmp, în locul bărbaţilor. Ele vor face servicii în dosul frontului pentru propagandă, apărare antiaeriană, medicină, farmacie, unităţi tehnice şi altele.

Noi nu credem în virtuţile războinice ale femeilor. Frontul în care se vor amesteca bărbaţii cu femeile se va desfăşura... cam pe dos.

Credem în schimb în virtuţile casnice ale femeilor. Dacă führerul Hitler ar fi căsătorit şi ar avea o soţie bună, garantat, ar fi mult mai paşnic.

GENERALUL GH. MĂRDĂRESCU, cuceritorul Budapestei la 4 August 1919 şi zdrobitorul armatei comuniste alui Bela Kuhn, a murit. Numele său va rămânea scris în analele istoriei românilor cu litere de aur pentru vrednicia cu care a purtat biruitor tricolor l românesc şi pentru bogata sa activitate ce a desfăşurat-o în serviciul armatei ca ofiţer, general şi ministru, ca şi pentru sufletul său „cinstit, drept, nepărtinitor şi necruţător.“ Ţara recunoscătoare i-a făcut funeralii naţionale.

Dumnezeu să-l odihnească în pacea şi fericirea fără de sfârşit.

DELA TIPĂRIREA BIBLIEI lui Şerban Vodă Cantacuzino s'au împlinit în anul acesta 250 ani. Evenimentul acesta cultural are o covârşitoare importanţă atât pentru biserica ortodoxă, cât şi pentru limba şi cultura română în general.

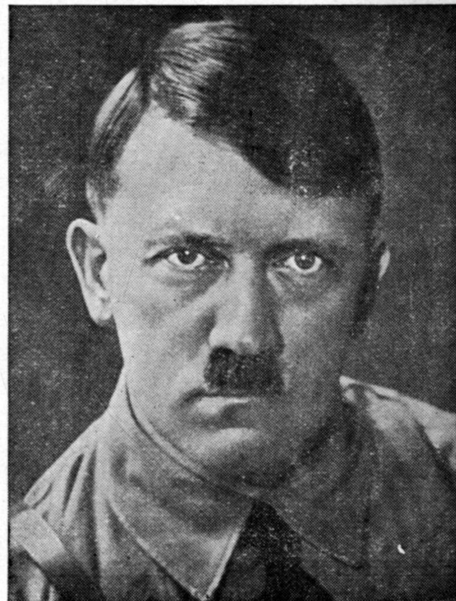
Cartea s'a tipărit la Bucureşti cu purtarea de grijă a mitropolitului Teodosie Vestemeanul, din îndemnul logofătului Constantin Brâncoveanu şi cu cheltuiala Voevodului Şerban Cantacuzino.

BISERICA MILITARĂ destinată regimentului de infanterie din Cluj, a fost sfinţită Duminecă în 26 Sept. c. de P. S. S. episcopul Partenie al armatei, în prezenţa d-lui general Cristea Vasilescu şi a corpului ofiţeresc dela unităţile garnizoanei Cluj.

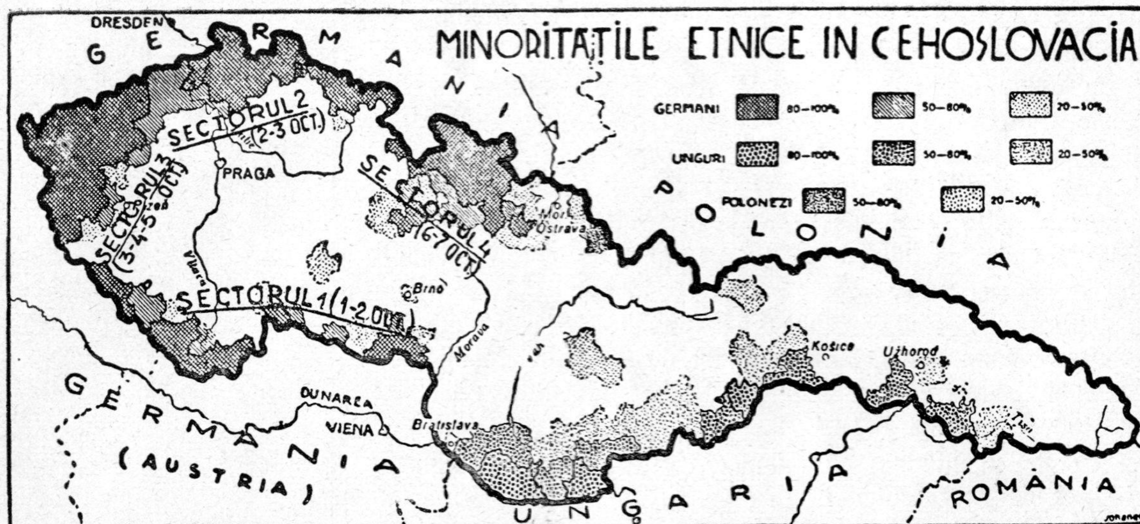
După P. Sfinţia Sa au cuvântat realizatorii operii, dl colonel Manole Enescu şi părintele căpitan D. Coşeriu. Il. V. F.

CRONICĂ EXTERNĂ

DISCURSUL CANCELARULUI HITLER, rostit la Nürnberg cu prilejul congresului naţional-socialist, prin conţinutul său violent îndreptat contra comunismului, contra Cehoslovaciei pe tema sudeţilor şi contra democraţiilor europene a avut un ecou pe care nici-un congres, nici-o conferinţă şi nici-un discurs nu l-a mai avut dela războiu încoace. A răscolit toată lumea şi a băgat toate ţările europene în panica pregătirilor şi ameninţărilor de războiu. Niciodată pare că îngerul păcii nu a fost mai groaznic ameninţat de şarpele războiului, ca în aceste clipe istorice.

D. Hitler

Pe lângă pretențiunile teritoriale pe care Germania le-a revendicat asupra teritoriilor sudete din Cehoslovacia, d-l Hitler a ridicat acuze grave în contra coaliției dintre bolșevism, iudaism și democrație. Violența atacurilor d-sale a produs o febrilă agitație și activitate în toate cercurile politice și diplomatice ale Europei. Toate guvernele și statele europene au luat grabnice măsuri militare pentru a preîntâmpina surprizele războiului.

Pacea sau războiul — o cumpănă ce se clătina deasupra unui abis.

CONFERINȚELE ȘI CONVERSAȚIILE DIPLOMATICE pentru aplanarea pașnică a conflictului germano-cehoslovac și-au aflat leaderul în persoana premierului britanic, d-l N. Chamberlain. Acest om nu a pregetat ca în fața conflictului amintit să urce în avion — prima oră — la vârsta de 70 ani și să sboare până la Berchtesgaden, unde s'a intâlnit cu d-l Hitler și a început tratativele de soluționare pașnică a conflictului. Rezultatul intâlnirii a fost acordul că deslipirea sudeților de Cehoslovacia se poate face pe cale pașnică. Cu aceasta războiul a fost amânat, dar nu evitat.

D-l Chamberlain, după ce a avut la Londra consiliu cu cabinetul britanic și cu d-nii Daladier și Bonnet, premierul și ministrul de externe al Franței, s'a intâlnit din nou cu d-l Hitler, la Godesberg. De astădată convorbirile erau ingreunate de sporirea pretențiunilor germane în Cehoslovacia, între altele: retragerea cehilor cu armate cu tot de pe teritoriile sudete până la 1 Octomvrie c., predarea teritorului cu toate instalațiile industriale, militare, căi ferate, aerodromuri, etc. în stare bună, modificarea viitoarelor granițe ale Cehoslovaciei cu populație mixtă prin plebiscit organizat sub controlul unei comisii mixte internaționale până la 25 Noemvrie c.

In așteptarea rezultatului acestor convorbiri, mobilizările se fac și se continuă cu febrilitate.

CONFERINȚA DELA MUENCHEN salvează pacea. Pretențiunile Germaniei în Cehoslovacia având caracterul unui ultimatum, au băgat în groaza războiului pământul întreg. Animat de o do-

München

rinţă sinceră pentru pace, preşedintele Statelor Unite, d-l Fr. Roosevelt are un schimb de telegrame cu conducătorii statelor europene, în cari îi imploră să nu se lase ispitiţi de gândul războiului, care ar duce Europa la un dezastru incalculabil, mai ales că obiectul conflictului se poate rezolva prin metode pacifice.

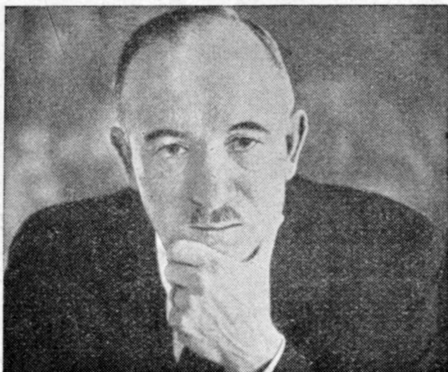
In aceeaş vreme se pune la cale a treia conferinţă pentru pace, de astădată între Germania, Italia, Anglia şi Franţa. Conferinţa se ţine la München. Reprezentanţii celor patru mari puteri europene, d-nii Hitler, Mussolini, Chamberlain şi Daladier, după conversaţii de opt ore, taie pur şi simplu nodul gordian. Interesele Cehoslovaciei sunt jertfite şi ale Germaniei satisfăcute. Sudeţii până la 10 Octomvrie c. sunt ataşaţi Germaniei, urmând ca în celelalte teritorii cu populaţie germano-cehă să se facă plebiscit sub control internaţional, ca şi în regiunea Saar.

Tot acum intervine şi Polonia cu pretenţii categorice asupra teritorului Teschen cu populaţie majoritară polonă. Cehoslovacia în situaţia critică în care se afla, nu putea decât să cedeze.

Cu astfel de jertfe marile puteri europene au pus capăt conflictului germano-ceho-polon.

Războiul este evitat, dar nu inevitabil.

CEHOSLOVACIA IN FAŢA PRIMEJDIEI de a fi ciuntită şi desmembrată a făcut mobilizarea contingentelor până la 40 ani, a decretat starea de asediu şi legea prin care pune statul în stare de apărare, a rechiziţionat toate maşinile, avioanele şi camioanele, a pus la dispoziţia ţării toată populaţia dela 17 la 60 ani şi a schimbat guvernul Hodza cu un guvern naţional-militar, alcătuit din toate partidele politice, sub comanda generalului Sirovy.

D. E. Benes

Conducătorul şi agitatorul sudeţilor, deputatul Henlein, a jucat în Cehoslovacia rolul pe care l-a jucat în Austria S. Inquart. Führerul a ştiut să-şi afle colaboratori cari să lupte pentru Germania mare cu orice mijloace şi prin orice jertfe.

In faţa situaţiei extrem de critice a Cehoslovaciei, preşedintele ei d-l Ed. Beneş, dădea dovadă de o admirabilă atitudine de bărbat politic încercat şi înţelept. Lucrează zi şi noapte, ia măsuri de apărare, apelează la sentimentele patriotice ale cetăţenilor patriei şi-i îndeamnă la pace, linişte, ordine şi credinţă. – „Arătaţi lumii întregi că niciunul dintre voi nu voeşte să se încarce cu răspunderea de a fi mărit tensiunea europeană actuală".

Totul însă este zadarnic, deoarece hotărârea dela München se ia fără ca Cehoslovacia să fie întrebată sau măcar reprezentată la conferinţă. Vorba din bătrâni: Şoarecele mare înghite pe cel mic.

ED. BENES, preşedintele republicei cehoslovace, în faţa amputărilor, ce le-a suferit integritatea ţării sale, a demisionat. A depus soartea ţării şi a poporului său în mânile generalului Sirovy, preşedintele consiliului de miniştri.

In cuvântul de rămas bun adresat republicei, după ce spune că sacrificiile ce s'au cerut Cehoslovaciei sunt disproporţionate şi nedrepte, apelează la unirea poporului şi încheie că nu părăseşte

D. B. Mussolini

ţara „ca pe un vas în primejdie", ci din necesitatea de a salva „nucleul patriei".

Cu demisia d-lui Beneş politica Cehoslovaciei se va schimba. Pe lângă menţinerea vechilor alianţe se va proceda la strângerea raporturilor de înţelegere cu vecinii, iar în politica internă programul e acesta: Pâine şi muncă pentru toată lumea.

MARELE CONSILIU FASCIST, ţinut recent, a hotărît să aplice evreilor din Italia acelaş regim, ca şi în Germania. In cadrul politicei rasiste marele consiliu decide:

Interdicţia căsătoriilor cu elemente ale rasei semite şi neariene; interdicţia funcţionarilor de Stat, civili şi militari, de a contracta căsătorii cu străine de orice rasă; interdicţia intrării evreilor în Italia şi expulzarea indezirabililor; îndepărtarea evreilor din funcţiunile publice, etc.

Prima măsură practică în acest sens a fost: demisionarea şi înlăturarea din învăţământul italian a tuturor profesorilor evrei.

CIFRE ADÂNC GRĂITOARE despre numărul şi rolul evreilor în U. R. S. S. ne înfăţişează dl Al.

De prăpădul unor asemenea unelte ucigătoare a scăpat de-ocamdată, lumea

Brătescu-Voinești în articolul edificator: „Comunismul", publicat în fruntea revistei „Sfarmă Piatră".

Le redăm întocmai:

„Împărăția rusească cuprinde 160 de milioane de oameni, dintre cari 2,500.000 de evrei, – așadar o proporție de 2%; iar cârmuirea din Rusia e în proporție de 80% în mânile evreilor. La conducerea industriei grele sunt evrei și un singur creștin, – la conducerea industriei ușoare 7 evrei și niciun creștin, – la aceea a fermelor Statului, cereale, creșterea animalelor: 8 evrei și niciun creștin, – la aprovizionări: 5 evrei și un creștin, – la Afaceri străine: 3 evrei și un creștin, – la Serviciul Comisariatului și al propagandei: 50 evrei și niciun creștin. Afară de 2, toți ambasadorii Rusiei din lume sunt evrei. In serviciul de presă și de propagandă, numai evrei. Nu există corp de armată, divizie, brigadă sau regiment în care pe lângă comandantul unității, să nu existe un evreu, comisar al poporului, însărcinat să-l supravegheze și să aducă la cunoștința centrului cea mai neinsemnată umbră de desaprobare din partea comandantului unității. Acestor comisari se datorește disgrațierea și suprimarea atâtor mii de comandanți de unități militare. Aceasta este realitatea stării de lucruri din Rusia. Și când o țară de 160 milioane de creștini e condusă de un corp de funcționari compus din 80% de evrei, acea stare de lucruri nu poate fi mai exact definită decât zicând că *Rusia e o colonie a lui Izrael.*"

RĂZBOIUL CHINO-JAPONEZ. Ultimele știri sosite din extremul Orient ne anunță, că și ultimul oraș mai important al Chinei meridionale, Hankeu, a căzut în mânile armatei japoneze. In câteva săptămâni numai după debarcarea trupelor japoneze la Honkong, printr'o vijelioasă ofenzivă pornită dela sud spre nord, niponii au cucerit Cantonul, Hankeul și Uciang. Erau aceste orașe importante puncte de rezistență, concentrare și aprovizionare pentru armatele chineze. Azi întreg litoralul chinez este în posesiunea japoneză. Guverne chineze instituite de armata cuceritoare stau la discreția guvernului central din Tokio.

Mareșalul Ciang-Kai-Shek, președintele guvernului național chinez, sub presiunea superiorității tehnice a armatei japoneze, rând pe rând a cedat cele mai importante ținuturi ale celui mai populat stat din lume.

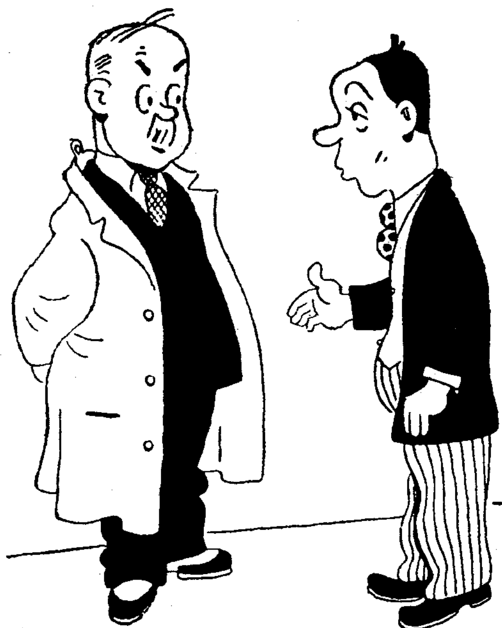
Totuși nu se poate spune că China este cucerită. Uriașa ei extindere printr'o prelungire a războiului ar putea aduce întorsături neprevăzute. Numai cât politica japoneză, de acum este de a cădea la înțelegere cu China. Și dacă va reuși să înlăture pe actualul președinte al guvernului național chinez, lucrul merge ușor. Căci Ciang-Kai-Shek a fost sufletul rezistenței chineze de până acum. Bucurându-se de popularitate în cercurile conducătoare chineze și masele poporului; reprezentant al ideologiei democrate; sprijinit de comunismul sovietic, a urmărit pe cât este posibil zăgăzuirea expanziunei militarismului Nipon. Astfel privite lucrurile, căderea Mareșalului, înseamnă lichidarea democrației chineze și triumful militarismului. Urmările se vor resimți în întreaga viață politică a Aziei.

Japonia triumfătoare înseamnă de aci înainte Japonia stăpânitoare a 400 milioane chinezi. O Japonie care nu va mai permite concurența europeană și americană pe piețele Chinei, prilej pentru atâtea conflicte cari pot degenera în războae păgubitoare pentru întreaga omenire.

Nu-i de mirare deci, că statele europene și americane sunt îngrijate de desfășurarea evenimentelor.

DELA LUME ADUNATE

Viaţa veselă

— Curios: Am auzit că sunt doctori cari îşi operează pacienţii la ficat, pentruca aceiaşi pacienţi să moară pe urmă de boală de plămâni.

— La mine nu se'ntâmplă aşa ceva! Când operez pe cineva la ficat, apoi de ficat moare, nu de altă boală!

SCOŢIANĂ

Un scoţian traversa Alpii cu automobilul, dela Grenoble spre Nisa. La un moment dat, spre coborire, maşina îşi face vânt. Şoferul terorizat îi strigă clientului:

— Ne-am ars! Frânele s'au rupt şi motorul a luat foc. Nu pot să mai opresc maşina.

Scoţianul îşi face semnul crucii şi se reculege pentru a muri ca un creştin adevărat. Deodată, trezindu-se din extazul morţii îi strigă şoferului precipitat:

— Opreşte cel puţin taximetrul!

CURAJOSUL

— Ciudat om mai este şi profesorul Popescu.

— Cum aşa?

— Ştie vre-o 6 limbi şi în faţa nevestei sale nu îndrăzneşte să scoată o vorbă.

*

Directorul unui internat surprinde pe un elev ştergând cuţitul pe faţa de masă. — Bine Ionescu, se cuvine aşa ceva, aşa-i obiceiul la voi acasă?

— Nu, Domnule, la noi acasă se pun cuţite curate la masă.

SÂNGE RECE

Către ora patru dimineaţa portarul unui hotel se trezi cu un englez în pijama care-i bătu uşor în uşă:

— Mă iertaţi, aveţi o cană cu apă?

— Imediat, domnule, răspunse portarul.

Englezul luă cana cu apă şi se duse spre odaia sa. După cinci minute era din nou la portar.

— Aş vrea încă o cană cu apă, dacă nu vă supăraţi...

I-o dă, pleacă, întârzie cinci minute, apoi vine iarăşi.

— Mai daţi-mi o cană cu apă.

— Dar ce faceţi cu atâta apă, domnule?

— Imi trebue — arde sus, răspunse imperturbabil Englezul.

SE CUNOŞTEAU

In staţia Turzii s'a întâmplat odată că era multă lume la bilete. Un domn se arăta foarte nerăbdător de-a pune mai iute mâna pe bilet, deşi mai era vreme până la plecarea trenului. Impinge, îşi vâră coatele printre cei câţiva ţărani în cojoace, vrând să le iese înainte.

— „Mai domol domnule! Ori ai scăeţi?" îl opreşte un alt domn din mulţime.

Domnul se trage înapoi şi merge în partea unde e oprită intrarea la ghişeu. Aci i-se pune în cale un alt domn:

— „Mergi la rând domnule!"

— „N'ai să-mi porunceşti!" — se sfătoşeşte grăbitul.

— „Ori am, ori n'am, dar pe aici nu vei ajunge la bilet!"

— „Da cine eşti D-ta, de porunceşti aşa?"

— „Dacă ţi-oi spune cine sunt, ştiu, că ai să-ţi ţini gura".

— „Şi eu, dacă ţi-oi arăta cine-s, D-ta îi amuţi de-a binele".

— „Arată-mi!"

In urmă, scot amândoi ceva scrisori. Şi le întind unul altuia. Işi vâră nasul în ele, cetesc, le înapoiază, îşi dau mâna şi tac.

Un ţăran, care ascultase mai dela depărtare, slobozind o dojană borborosi:

— Par'că, fără scrisoare, n'au ştiut, că nu-i unul mai mare măgar, ca celalalt".

LA UN MAGAZIN

— Aş vrea un guler modern.

— Ca al meu?

— Nu, unul curat.

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

—o-o—

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

—o-o—

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

-o-o-

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. - Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.